

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (1ο Τμήμα)

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Στην Αθήνα σήμερα, 4 Σεπτεμβρίου 2010, ημέρα Σάββατο και ώρα 10.00', στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής, συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών (1ο Τμήμα) Υποθέσεων της «Βουλής των Εφήβων», υπό την προεδρία της Βουλευτού Β' Αθηνών, κυρίας Άννας Νταλάρα και του Βουλευτή Νομού Αιτωλοακαρνανίας, κ. Κωνσταντίνου Καραγκούνη, με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων «Υγεία – Νοσοκομεία» και «Οικογένεια – Μητρότητα – Διαπροσωπικές Σχέσεις», που περιλαμβάνονται στη Σύνοψη Κειμένων των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με λυκειακές τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α' Κύκλου των Τ.Ε.Ε. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και των μαθητών της Β' Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων», ΙΕ' Σύνοδος 2009 – 2010.

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Αγαθαγγελίδου Βασιλική (Νομός Πιερίας), Αγγελόπουλος Χρήστος (Νομός Ηλείας), Αγγελοπούλου Αγγελική (Νομός Κορινθίας), Αγγελοπούλου Ευάγγελος (Νομός Μαγνησίας), Αντωνοπούλου Ιωάννα (Νομός Ηλείας), Αντωνοπούλου Ιωάννα (Γερμανία), Βασιλάκης Θεοφάνης (Νομός Αρτας), Γκαρμπάτοβα Μαγδαλένα (Α' Αθήνας), Γλύπτη Φορτούνα (Αιθιοπία), Γραμμενοπούλου Ευαγγελία (Επικρατείας - Εσπερινά Σχολεία), Δημητριάδου Δομνίκη (Επικρατείας - Δραστηριότητες), Δημητρίου Νάταλη (Κύπρος), Δημοπούλου Όλγα (Νομός Μεσσηνίας), Δόσης Κωνσταντίνος (Β' Θεσσαλονίκης), Δουλκαρίδου Δέσποινα (Νομός Καβάλας), Ευαγγελίδης Άγγελος (Νομός Αττικής), Ζαγκλαβάρα Φωτεινή (Νομός Καβάλας), Ηλιόπουλος Ηλίας (Νομός Ηλείας), Ιωακείμ Μαρία (Νομός Ευβοίας), Καδής Θωμάς (Νομός Σερρών), Καρναχωρίτης Θωμάς (Νομός Αιτωλοακαρνανίας), Καρυτινός Ιωάννης (Νομός Αρκαδίας), Κερεμίδης Χρήστος (Β' Θεσσαλονίκης), Κεφαλογιάννη Μαρία (Νομός Ηρακλείου), Κοκαράκη Αικατερίνη (Νομός Ηρακλείου), Κολοκάθη Αφροδίτη (Νομός Μεσσηνίας), Κοσσένας Κωνσταντίνος (Νομός Χίου), Κούβαρη Πηνελόπη (Νομός Σάμου), Κουταρέλας Δημήτριος (Νομός Λάρισας), Κωστήρη Ραφαέλλα (Κύπρος), Λαζαΐ Ρωμήνα (Α' Αθήνας), Μαργέλος Ηλίας (Β' Αθήνας), Μάστορα Σοφία (Α' Αθήνας), Μαυροβουνιώτη Ευαγγελία (Βέλγιο), Μαχαίρας Παναγιώτης (Νομός Καβάλας), Μιχαήλ Γαβριέλα (Κύπρος), Μουζακίτη Μαρία (Νομός Λακωνίας), Μπαλούκας Μιχαήλ (Νομός Λάρισας).

Στη συνεδρίαση παρέστη η Πρόεδρος της Επιτροπής του Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κυρία Σοφία Ζαραμπούκα, συγγραφέας.

Επίσης, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης προσήλθε και ο κ. Ευάγγελος Χρυσός, Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ιδρύματος της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, καθηγητής Πανεπιστημίου.

ΑΝΝΑ ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Καλή σας μέρα και καλωσορίσατε. Αρχίζει η συνεδρίαση.

Ονομάζομαι Άννα Νταλάρα, είμαι Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στη Β' περιφέρεια της Αθήνας και συμπροεδρεύω με τον εκλεκτό συνάδελφο Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας κ. Καραγκούνη που θα σας μιλήσει σε λίγο.

Σας υποδεχόμαστε με χαρά και συγκίνηση στη Βουλή, στον κορυφαίο θεσμό της δημοκρατίας μας. Τις επόμενες μέρες θα έχετε μία μοναδική ευκαιρία να εργαστείτε και να λειτουργήσετε με τον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε εμείς οι Βουλευτές σαν εκπρόσωποι των Ελλήνων της δικής σας γενιάς. Θα έχετε την ευκαιρία να διατυπώσετε σκέψεις, αγωνίες και οράματα κι εμείς περιμένουμε να ακούσουμε ταπεινά την κριτική σας και το εννοούμε αυτό όλοι οι συνάδελφοι. Ειδικά σήμερα που περνά μία εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία ο τόπος μας, ο λόγος είναι σε σας και το σημειώνω αυτό γιατί εμείς οι μεγαλύτεροι κυρίως εσάς πρέπει να ακούσουμε και οι εισηγήσεις και οι παρατηρήσεις σας να είναι οδηγός μας. Η πατρίδα μας περνάει δύσκολα και όλοι οφείλουμε να διασφαλίσουμε το αύριο των επόμενων γενεών με βάση τα δικά σας και όχι τα δικά μας «θέλω». Είναι η δική σας ώρα κι εσείς είστε οι πρωταγωνιστές. Οι Βουλευτές όλων των κομμάτων, η Κυβέρνηση, η Συμπολίτευση και η Αντιπολίτευση θα ακούσουμε με προσοχή και αγάπη τις σκέψεις και τις αγωνίες σας γιατί εσείς εκπροσωπείτε τη νεολαία όλης της Ελλάδας, της Κύπρου μας και του οικουμενικού Ελληνισμού.

Θέλω για την ενημέρωσή σας να πω ότι οι Διαρκείς Επιτροπές της Βουλής είναι έξι και απαρτίζονται από Βουλευτές όλων των κομμάτων αναλογικά. Στις Επιτροπές συζητούνται νομοσχέδια, -εξάλλου αυτό είναι το έργο της Βουλής, η νομοθετική εργασία- προτάσεις νόμων αλλά και άλλα θέματα αρμοδιότητας των Υπουργείων που ανήκουν στην κάθε Επιτροπή. Στη Διαρκή Επιτροπή των Κοινωνικών Υποθέσεων υπάγονται τα Υπουργεία Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Σ' όλες τις συζητήσεις παρευρίσκονται ο αρμόδιος Υπουργός ή ο Υφυπουργός, καθώς και κρατικοί και κοινωνικοί φορείς που έχουν σχέση με το νομοσχέδιο το οποίο συζητάμε. Στη συνέχεια, αφού συζητηθεί το νομοσχέδιο, γίνονται οι αλλαγές και οι εισηγήσεις και ψηφιστεί από τη Διαρκή Επιτροπή, πηγαίνει στην Ολομέλεια για τελική συζήτηση και ψήφιση.

Θέλω να συγχαρώ για άλλη μία φορά εσάς και όλους τους άλλους Έφηβους Βουλευτές που συμμετέχουν στις άλλες Επιτροπές γιατί περάσατε άξια - και αυτό είναι σίγουρο - τις διαδικασίες για να επιλεγείτε μεταξύ χιλιάδων μαθητών για να έλθετε στη Βουλή. Περιμένουμε με πολλή αγωνία και χαρά τις απόψεις σας τις οποίες θα ακούσουμε με ιδιαίτερη προσοχή.

Η εισηγήτριά μας δεσποινίς Βασιλική Αγαθαγγελίδου είναι από την Πιερία και θα μιλήσει για έξι λεπτά. Κατά τη διάρκεια της ομιλίας της όσοι θέλετε θα δώσετε το όνομά σας στο γραμματέα για να μιλήσετε μετά την εισηγήτρια για τρία λεπτά ο καθένας.

Το λόγο έχει ο εκλεκτός συνάδελφος κ. Καραγκούνης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ την κ. Νταλάρα.

Θα ήθελα κι εγώ να σας καλωσορίσω στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων, φίλοι Έφηβοι Βουλευτές. Είναι αλήθεια ότι η συγκεκριμένη Επιτροπή έχει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον. Υπάρχουν μεγάλα κοινωνικά προβλήματα και παθογένειες της ελληνικής κοινωνίας, οπότε θα έχουμε την ευκαιρία να ακούσουμε τις απόψεις σας και θα έχετε την ευκαιρία να μεταφέρετε τις αγωνίες σας στην Αίθουσα αυτή.

Σίγουρα, όπως είπε η κ. Νταλάρα, φέτος είναι μία ιδιαίτερη χρονιά, όπου περνάμε όλοι δύσκολα και η Ελλάδα περνάει δύσκολα, αλλά είναι και μία χρονιά που για τη «Βουλή των Εφήβων» έχουν αλλάξει πολλά. Αν γνωρίζω καλά, έχει αλλάξει και η επιλογή. Δεν γίνεται πλέον με δοκίμια, δεν γίνεται με εξετάσεις αλλά έγινε η επιλογή σας μέσα από το ηλεκτρονικό σύστημα. Η διαδικασία αυτή άλλαξε με πρωτοβουλία του κ. Πετσάλνικου για έναν και μοναδικό στόχο, για να έλθετε εδώ και να μιλήσετε από καρδιάς και να πείτε αυτά που αισθάνεστε, χωρίς «ξύλινες» κουβέντες, χωρίς «ξύλινο» λόγο, αλλά να μεταφέρετε τις πραγματικές σας αγωνίες, αυτά που ζείτε αναφορικά με τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθούμε. Αν μπορώ να σας κάνω μία προτροπή, αυτή θα ήταν να έχουμε ένα ζωντανό διάλογο μεταξύ μας σήμερα πέρα από τις γραμμές ή κάποιες αράδες που μπορεί να έχετε γράψει.

Όσον αφορά στα διαδικαστικά -αναφέρθηκε η κα Νταλάρα- δεν έχω να προσθέσω κάτι. Αν μπορώ να πω κι εγώ κάτι, αυτό αφορά όχι στη διαδικασία, αλλά στην ουσία της Δημοκρατίας. Έχετε ακούσει πολλές φορές ότι εδώ είναι ο ναός της Δημοκρατίας. Έτσι είναι. Και όλη αυτή η διαδικασία είναι για να υπάρξει μία θεσμική συμφιλίωση, να έρθετε κοντά στους θεσμούς. Η εξοικείωση με τους θεσμούς είναι το βασικότερο. Και ξέρετε, οι Επιτροπές κάνουν ουσιαστικό έργο. Από εδώ ξεκινούν οι νόμοι. Από εδώ γίνεται η αντιπαράθεση. Από εδώ βελτιώνονται οι νόμοι.

Οπότε, είναι μία πολύ κρίσιμη διαδικασία η σημερινή.

Δεν θέλω να σας κουράσω άλλο. Μπορούμε να προχωρήσουμε στη διαδικασία. Να κάνουμε την κλήρωση, διότι ειθισται να υπάρχουν και δύο συμπροεδρεύοντες, δύο παιδιά από εσάς. Έτσι, θα έχετε κι εσείς τη δυνατότητα να δείτε πώς εξελίσσεται η διαδικασία. Είναι απλό αυτό που θα κάνετε, θα έρθετε εδώ και θα δίνετε το λόγο. Θα συμμετέχετε στη διαδικασία.

Οπότε, να ξεκινήσουμε με την ψηφοφορία.

Ποιοι επιθυμούν να είναι συμπροεδρεύοντες; Όσοι επιθυμείτε, ελάτε στην Έδρα να δώσετε το όνομά σας ή σηκώστε το χέρι σας.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Για να σπάσουμε τον πάγο, όπως πολύ σωστά έλεγε ο κ. Καραγκούνης πριν, πρέπει να εξοικειωθούμε όλοι. Έχουμε περάσει -η δική μου γενιά, του κ. Καραγκούνη που είναι νεότερος και η δική σας, που είστε πολύ παλαιότεροι- αυτή την αγωνία από τη μαμά, τον παππού και τη γιαγιά, ωχ, αύριο πρέπει να πάω στην εφορία, ωχ, αύριο πρέπει να πάω στο Υπουργείο. Είμαστε εδώ για να το αλλάξουμε αυτό. Υπερκομματικά.

Δεν είναι τίποτα. Θα καθίσετε απλώς πλάι μας και θα γλιτώσετε -πώς να σας δελεάσω- και λίγη ομιλία, αφού θα είστε συμπροεδρεύοντες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Μπορούμε, επίσης, να επιλέξουμε, οπότε να μην μπείτε σε αυτή τη βάσανο.

Να πάρουμε τυχαία. Η πλειοψηφία, απ' ό,τι βλέπω, είναι κορίτσια. Παρότι έγινε τυχαία η επιλογή, δεν ξέρω πώς έγινε πάλι να είναι τα περισσότερα κορίτσια.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Εγώ θέλω να επιλέξω, για να τη δω κιόλας και να τη συγχαρώ ιδιαίτερα, την έφηβο Βουλευτή Γραμμενοπούλου Ευαγγελία που είναι και από Εσπερινό Σχολείο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Εγώ επιλέγω τον Έφηβο Βουλευτή Μιχαήλ Μπαλούκα.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Εισηγήτρια, Αγαθαγγελίδου Βασιλική, για έξι λεπτά.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΟΥ (Νομός Πιερίας - Εισηγήτρια): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές και Έφηβοι της «Βουλής των Εφήβων», όπως γνωρίζουμε συνιστά πρωταρχική αναγκαιότητα με την έναρξη της έγγαμης ζωής να θέτει κανείς επιθυμητούς στόχους και να ιεραρχεί τις προτεραιότητές του. Μπορεί να γίνεται στόχος το να βγάζεις όσο περισσότερα χρήματα μπορείς, να περνάς απλώς καλά, να αφιερώνεις όσο το δυνατόν λιγότερες ώρες για το σπίτι και την οικογένειά σου;

Βλέπουμε πολλές φορές γονείς που διατείνονται με σφοδρότητα συναισθημάτων για τις άοκνες προσπάθειες που καταβάλουν να ικανοποιούν συνεχώς τις ανάγκες των παιδιών τους. Τα παιδιά τους, όμως, με αφορμή την υπερεντατικοποίηση της εργασίας τους, εγκαταλείπουν τα μαθήματα και αδιαφορούν για την πορεία τους.

Στο όνομα του οικονομικά εύρωστου αύριο, λοιπόν, θυσιάζεται το ανεπαρκές ποιοτικά σήμερα και τελικά ναρκοθετείται και αυτό το αύριο.

Πιστεύω, λοιπόν, ότι ο σημαντικότερος ρόλος είναι αυτός που καλείται να διαδραματίσει η γυναίκα, καθώς αυτή συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο του οικογενειακού θεσμού. Μέσα στην οικογένεια, πέρα από το να είναι στοργική σύντροφος, η φύση της έδωσε και το ρόλο της μητέρας. Ένας, όμως, τόσο ουσιαστικός ρόλος δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί, χωρίς να επενδύσουμε σε χρόνο και κόπο. Η έξοδος της γυναίκας στο χώρο εργασίας

και μάλιστα με ισότιμες απαιτήσεις, τη φόρτωσαν με νέες υποχρεώσεις και της πρόσθεσαν καινούργιο φορτίο και άγχος. Αναμφισβήτητα, η οικογένεια στερήθηκε τη δημιουργική παρουσία της στο σπίτι, καθώς ο σύζυγος πολλές φορές συναντάται με μία σύντροφο ψυχολογικά καταπονημένη και με υπερβολικές απαιτήσεις, με αποτέλεσμα οι συγκρούσεις ανάμεσα στο ζευγάρι για το ποιος θα πρέπει να εκτελέσει κάποιες ενέργειες στο σπίτι, να αποτελούν καθημερινό φαινόμενο. Αυτό επηρεάζει καταλυτικά τα παιδιά, που μπορεί να το εισπράττουν με αισθήματα παραμέλησης ή περιφρόνησης, οδηγώντας, ιδίως τους έφηβους, σε αδιέξοδο και φοβίες.

Πολλές από αυτές τις οικογένειες φτάνουν στο διαζύγιο, ενώ τα διαζύγια δημιουργούν προβλήματα στις γυναίκες, που με ανεπαρκείς οικονομικές απολαβές καλούνται να μεγαλώσουν τα παιδιά τους.

Προβλήματα, παράλληλα, αντιμετωπίζουν και πολύτεκνες οικογένειες, όπως και οι μονογονεϊκές, οι οποίες βρίσκονται αντιμέτωπες με την κοινωνική εχθρότητα και την κρατική αδιαφορία.

Ακόμη, η κοινωνία περιθωριοποιεί όσες γυναίκες αποφασίζουν να αποκτήσουν παιδί εκτός γάμου. Η κατάσταση αυτή οδηγεί νεαρές γυναίκες στη βίαιη διακοπή της κύησης για να μη στιγματιστούν, ενώ οι αμβλώσεις που γίνονται πολλές φορές από ανεπαρκείς γνωστικά γιατρούς για τέτοιου είδους επεμβάσεις, προκαλούν ιατρικά προβλήματα στις γυναίκες.

Αδιαμφισβήτητα, η Πολιτεία οφείλει να προστατεύσει τις μονογονεϊκές οικογένειες και να δημιουργήσει περισσότερους βρεφονηπιακούς σταθμούς, προκειμένου να τεκνοποιούν νέα ζευγάρια.

Για τις άνεργες μητέρες θα πρέπει να τεθεί προτεραιότητα στην πρόσληψή τους σε νέες θέσεις του Δημοσίου. Και ως άνεργες μητέρες θα πρέπει να τους αναγνωριστεί το δικαίωμα της ασφάλισης για κάθε παιδί που φέρνουν στον κόσμο.

Επίσης, η Πολιτεία οφείλει να ενισχύσει οικονομικά τις πολύτεκνες οικογένειες με επιδόματα, καλύπτοντας τα έξοδα του κάθε παιδιού ανάλογα με την ηλικία και τις ανάγκες του.

Ιδιαίτερη μέριμνα χρειάζεται να δοθεί σε αρκετά ζευγάρια που έχουν προβλήματα υπογονιμότητας και αναγκάζονται να κάνουν εξωσωματικές. Το Κράτος επιβάλλεται να στηρίζει οικονομικά αυτούς τους ανθρώπους, προκειμένου να περιοριστεί η υπογεννητικότητα.

Τέλος, η οικογένεια, αλλά και το σχολείο, είναι ανάγκη να φροντίζουν για την ενημέρωση των παιδιών σχετικά με θέματα σχέσεων και επακόλουθης εγκυμοσύνης για ένα πιο υγιές και ήρεμο μέλλον των παιδιών.

Ένα άλλο θέμα που απασχολεί, βέβαια, τη σύγχρονη κοινωνία, είναι και αυτό της υγείας. Από την αρχαία Ελλάδα υπήρχαν ιδρύματα που έμοιαζαν με νοσοκομεία. Σκοπός τους ήταν η περίθαλψη και θεραπεία των αρρώστων. Στη σύγχρονη κοινωνία, πλέον, νοσοκομεία ονομάζονται τα Κέντρα Υγείας και Κοινωνικής Περίθαλψης, ιατρικής έρευνας, καθώς και εκπαιδύσης γιατρών και νοσοκόμων. Τα νοσοκομεία θα πρέπει να υπακούουν στους όρους υγιεινής σε ό,τι αφορά στον αερισμό, στο φωτισμό, στην τοποθεσία τους και στον εξοπλισμό τους.

Δυστυχώς, το υγειονομικό σύστημα της χώρας μας, όσα βήματα κι αν έχει κάνει, θέλει ακόμη πολύ προσπάθεια για να φτάσει στο ύψος των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

Μέσα σε αυτά τα ιδρύματα κινείται και εργάζεται ένας ολόκληρος κόσμος που καθημερινά δίνει τη μάχη του στο πεδίο της καταπολέμησης του πόνου και της αρρώστιας. Γιατροί, νοσοκόμοι, μαίες, που εργαζόμενοι και αυτοί σαν όλους τους άλλους χαμένοι στα μονοπάτια της επιβίωσης και του ανταγωνισμού, πολλές φορές ξεχνούν ότι ασκούν λειτουργήματα και όχι επάγγελμα, με αποτέλεσμα να επισύρουν θύελλα διαμαρτυριών από μέρους των ασθενών τους. Και αυτό ακριβώς είναι ένα πολύ λεπτό θέμα.

Ο γιατρός, πέρα από την επιστημονική του κατάρτιση, θα πρέπει να διαθέτει ευγένεια, υπομονή, επιμονή, πραότητα, ευπροσηγορία, με δύο λόγια ηθική υπόσταση.

Οι πολίτες, όμως, θα πρέπει να είναι κι εκείνοι εξίσου ίσοι απέναντι στους γιατρούς.

Η κατάσταση που παρουσιάζει σήμερα η χώρα μας στον τομέα του νοσοκομειακού συστήματος δεν είναι και από τις καλύτερες. Ασθενείς πεθαίνουν μέσα στα ασθενοφόρα μεταξύ της μιας ή της άλλης διαδρομής, στην απεγνωσμένη αναζήτηση μιας θέσης σε ένα κρατικό νοσοκομείο, ενώ στις ιδιωτικές κλινικές ολόκληρα τμήματα μένουν κλειστά και κατάλληλοι εξοπλισμοί αχρησιμοποίητοι.

Επίσης, μία περίπτωση που αξίζει να αναφερθεί είναι εκείνοι των εξόδων για τα φάρμακα που δίδονται αφειδώς, με αποτέλεσμα τα έσοδα των φαρμακευτικών εταιρειών να φτάνουν στα ύψη.

Θα πρέπει να εκλείψει η νοοτροπία του όποιος έχει εκατομμύρια, θεραπεύεται στο εξωτερικό, όποιος δεν έχει, πεθαίνει στους διαδρόμους των κρατικών νοσοκομείων.

Το υγειονομικό σύστημα της χώρας θα πρέπει να προσφέρει την απαραίτητη αποκέντρωση, ανεξαρτητοποιώντας την επαρχιακή υγειονομική περίθαλψη από το Κέντρο.

Η δημιουργία νέων νοσοκομειακών μονάδων, ο εκσυγχρονισμός των ήδη λειτουργουσών και ο αυστηρός κρατικός έλεγχος των ιδιωτικών κλινικών, θα συντελέσουν στην παροχή προσιτής οικονομικά υγειονομικής περίθαλψης, που ως τώρα αφαιρέσε τρομακτικά ποσά από το κοινωνικό σύνολο.

Τέλος, ο υγειονομικός ανασχηματισμός θα πείσει τον πολίτη – ασθενή για το πώς και πού θα μπορέσει να εμπιστευτεί την υγεία του.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα την κυρία Αγαθαγγελίδου, η οποία αναφέρθηκε σε δύο πολύ βασικούς τομείς, που αντιμετωπίζει μεγάλο πρόβλημα σήμερα η σύγχρονη ελληνική κοινωνία και κυρίως τον τομέα του δημογραφικού, που θίξατε, που είναι και το μεγαλύτερο πρόβλημα που περνάμε σήμερα. Δυστυχώς, παρατηρείται ότι δεν υπάρχει αναπλήρωση γενεών

σήμερα. Ένα έθνος δεν μπορεί να υπάρξει, δεν μπορεί να συνεχίσει, εάν δεν έχει επιλύσει το δημογραφικό του πρόβλημα.

Συγχαρητήρια, κυρία Αγαθαγγελίδου.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Συγχαρητήρια και από μένα γιατί πραγματικά θίξατε θέματα – και αυτά που ανέφερε ο συνάδελφος – της υπογεννητικότητας και προτείνετε κιόλας, όχι μόνον άρσεις, αλλά και θέσεις πως μπορεί να αντιμετωπιστεί, αλλά κυρίως θίξατε θέματα «ταμπού», όπως αυτά των μονογονεϊκών οικογενειών, των αμβλώσεων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουμε στα νοσοκομεία και δυσχεραίνουν την καθημερινότητά μας.

Σας ευχαριστούμε θερμά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η κυρία Κοκαράκη Αικατερίνη για τρία λεπτά.

ΚΟΚΑΡΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα μιλήσω για το πρόβλημα της υγείας. Το πρόβλημα της υγείας είναι ένα μείζον και άξιο συζήτησης ζήτημα που απασχολεί και προβληματίζει κάθε Έλληνα πολίτη. Το Σύστημα Υγείας της χώρας μας είναι βασισμένο σε σαθρά θεμέλια και κρίνεται απαραίτητη η ριζική αναδιάρθρωσή του.

Σε μια περίοδο που το νοσηλευτικό σύστημα νοσεί και αποτελεί καρκίνωμα στον τομέα της υγείας, το φακελάκι δεσπόζει, η ιατροφαρμακευτική κάλυψη και οι νοσοκομειακές υποδομές κρίνονται εντελώς ανεπαρκείς, ενώ παράλληλα εμφανίζεται στο χώρο της ιατρικής ένας νέος όρος το «Κουβανέζικο», η κερδοσκοπία, δηλαδή, από τις προμήθειες των γιατρών, είναι απαραίτητο να ληφθούν αποτελεσματικά και δραστικά μέτρα.

Πρώτα απ' όλα είναι αναγκαία η πρόσληψη προσωπικού με αυστηρά κριτήρια και με αξιολογικές διαδικασίες και με την προϋπόθεση να επιμορφώνεται διαρκώς, ώστε να αποφεύγονται ιατρικά λάθη και να στερούνται άδικα ανθρώπινες ζωές.

Επίσης, το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό οφείλει να μεταχειρίζεται προσεκτικότερα και πιο ανθρώπινα τους αρρώστους, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στους ηλικιωμένους, οι οποίοι δεν είναι λίγες οι φορές που αντιμετωπίζονται με αγένεια και αδιαφορία λόγω της αδυναμίας τους να επιβληθούν.

Χρειάζεται, ωστόσο, να αναβαθμιστούν τα Κέντρα Υγείας στην επαρχία και να δημιουργηθούν Μονάδες Εντατικής Θεραπείας από απόσταση.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Κατερίνα, συγγνώμη. Θα σε παρακαλούσα να μιλάς πιο αργά, γιατί είναι πολύ ενδιαφέροντα αυτά που λες και θέλουμε να τα ακούμε με προσοχή.

ΚΟΚΑΡΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Τηλείατρική, δηλαδή, γιατί είναι άδικο να χάνονται άνθρωποι επειδή ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές όπου δεν υπάρχουν νοσοκομειακές μονάδες.

Τέλος, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε όλοι μας ότι βρισκόμαστε σε μια περίοδο ανασύστασης του Ελληνικού Κράτους, συνεπώς είναι αναγκαία η αρμονική συνεργασία των πολιτών με το κράτος για την εξυγίανση του προβλήματος, καθώς και να μειωθούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι δαπάνες και να μην κερδοσκοπεί το προσωπικό από τις προμήθειες των εργαλείων δουλειάς τους.

Γενικότερα, θα πρέπει να υπάρχει αυστηρός έλεγχος και επιβολή ποινών σε όσους στοχεύουν να κερδίσουν εκμεταλλεόμενοι τα προβλήματα των ανθρώπων. Είναι καιρός να λάβουμε πια αυστηρότερα μέτρα για ένα καλύτερο μέλλον.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε, τη Κατερίνα.

Το λόγο έχει η Μαρία Κεφαλογιάννη.

MARIA ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, και αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, σκοπός αυτής της συνάντησης είναι να εκφράσουμε την άποψή μας για τα προβλήματα της εποχής μας. Όσον αφορά στον τομέα της περίθαλψης αυτά είναι πολλά: Κακή, ανεπαρκής έως και ανύπαρκτη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, κακή κατάσταση νοσοκομείων και Κέντρων Υγείας, έλλειψη προσωπικού και εξοπλισμού, καθώς και γιατροί που χρηματίζονται.

Το νοσηλευτικό σύστημα, επομένως, νοσεί και είναι καιρός πια να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Κρίνεται, λοιπόν, αναγκαία η στελέχωση του ΕΚΑΒ με σύγχρονα μέσα, πλοιάρια, ελικόπτερα για την παροχή πρώτων βοηθειών σε επείγοντα περιστατικά, η δημιουργία περισσότερων Κέντρων Υγείας με επαρκή στελέχωση και εξοπλισμό, η δημιουργία μεγάλων και σύγχρονων νοσοκομειακών μονάδων, ώστε να αποτραπεί η διακομιδή ασθενών από την επαρχία στην πρωτεύουσα ή ακόμα και στο εξωτερικό.

Θα πρέπει το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό να είναι επαρκές και η πρόσληψή του να γίνεται με αξιολογικά κριτήρια, αφού, όπως γνωρίζετε, οι διακρίσεις και η αδικία αναιρούν το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας μας.

Καλή θα ήταν και η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού και η δυνατότητα παρακολούθησης των επιστημονικών εξελίξεων για την όσο δυνατή ανανέωση της γνώσης.

Μην μας διαφεύγει, όμως, ότι και η αμοιβή του προσωπικού θα πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα χρηματισμού. Απαραίτητη, βέβαια, κρίνεται και η επαγρύπνηση και η αυστηρότητα των αρμόδιων αρχών.

Επίσης, μέριμνα πρέπει να ληφθεί για τη δωρεάν περίθαλψη άπορων και άστεγων. Η υγεία είναι ένα δημόσιο αγαθό και πρέπει να παρέχεται σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης.

Προσωπικά έχω αντίθετη άποψη όσον αφορά στην ιδέα της ιδιωτικοποίησης των νοσοκομειακών μονάδων, μια που σε αυτή την περίπτωση οι αδύναμες κοινωνικές τάξεις δεν αντιμετωπίζονται ισότιμα.

Αναγκαία είναι και η εφαρμογή νέων θεσμών στην ιατρική, όπως η Τηλεϊατρική και ο ηλεκτρονικός φάκελος. Ο ηλεκτρονικός φάκελος χρησιμεύει στην εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στο ιστορικό του ασθενή και επομένως στην καλύτερη περίθαλψή του, ενώ η Τηλεϊατρική με μέσα τελευταίας τεχνολογίας συμβάλλει στην αντιμετώπιση περιστατικών από απόσταση, ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές.

Όχι λιγότερο σημαντικός είναι και ο έλεγχος των δαπανών των Ασφαλιστικών Ταμείων. Δεν είναι λίγες οι φορές, άλλωστε, που δαπανούνται πολλά χρήματα από τα Ασφαλιστικά Ταμεία για εξετάσεις ή για ιατρικό υλικό που δεν χρειάζονταν, κάτι για το οποίο γίνεται συχνά λόγος στις μέρες μας.

Τέλος, υπάρχει, ανάγκη αναδιοργάνωσης του Συστήματος Υγείας μας. Ευελπιστώ ότι οι παραπάνω προτάσεις, όπως και οι προτάσεις των Εφήβων Βουλευτών για το ίδιο ή διαφορετικά θέματα να ληφθούν υπόψη, ώστε να μη μείνουμε μόνο στα λόγια, αλλά να προχωρήσουμε και στα έργα. Μόνο με αυτόν εξάλλου τον τρόπο ο θεσμός της «Βουλής των Εφήβων» θα γίνει ουσιαστικός.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο Κωνσταντίνος Κοσσένας από τη Χίο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΣΣΕΝΑΣ (Νομός Χίου): Αγαπητοί Βουλευτές, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να αναφερθώ στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα νοσοκομεία του Αιγαίου και κυρίως το Νοσοκομείο της Χίου από όπου και κατάγομαι.

Το Γενικό Νοσοκομείο Χίου είναι το μοναδικό νοσηλευτικό ίδρυμα που λειτουργεί στο Νομό Χίου. Σήμερα, αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα που επηρεάζουν σημαντικά τη ζωή μας, αφού είναι το μοναδικό στο νησί. Είναι τεράστια τα προβλήματα ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, όπου και διπλασιάζεται ο πληθυσμός του νησιού.

Όπως προκύπτει από σχετικά υπομνήματα των εργαζομένων οι ελλείψεις προσωπικού και κυρίως νοσηλευτικού και διοικητικού είναι τεράστιες. Η κάλυψη προσωπικού είναι κάτω από το 50% με βάση την αναγκαία δύναμη με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη νοσηλεία των ασθενών. Για να λειτουργήσει και η νέα πτέρυγα του νοσοκομείου χρειάζονται επιπλέον εκατό άτομα προσωπικό.

Μερικά από τα προβλήματα είναι: Τα παλιά ασθενοφόρα, οι ανύπαρκτες υποδομές. Επίσης, δεν υπάρχουν ειδικοί χώροι, όπως πρέπει, για ασθενείς που κάνουν χημειοθεραπεία, οι οποίοι αυξάνονται χρόνο με το χρόνο. Η Μονάδα Αυξημένης Φροντίδας λειτουργεί χάρη στην καλή θέληση των αναισθησιολόγων και του προσωπικού της νάρκωσης, αφού δεν έχει ούτε γιατρό, ούτε προσωπικό. Η μόνιμη στάθμευση πτητικού μέσου του ΕΚΑΒ στο Βόρειο Αιγαίο, γενικότερα, παραμένει όνειρο θερινής νυκτός. Δεν υπάρχει πρόβλεψη για πολλά τμήματα, με αποτέλεσμα βιοψίες να στέλνονται είτε σε ιδιώτες είτε σε άλλα νοσοκομεία.

Επιπλέον, στο νησί μας καταφτάνουν χιλιάδες λαθρομετανάστες σε οικιτή κατάσταση, αναζητώντας ένα καλύτερο αύριο, αλλά δεν βιώνουν το καλύτερο δυνατό Σύστημα Υγείας, όπως θα έπρεπε, δηλαδή, μια ασπίδα φροντίδας και περίθαλψης.

Βέβαια, και η κακή διαχείριση μας έχει οδηγήσει εδώ. Πόσο αλήθεια κοστίζει στον ασθενή η απουσία ενός γιατρού σε δημόσιο νοσοκομείο; Λίγο-πολύ όλοι το έχουμε καταλάβει.

Πρακτικά για την πολιτεία η πρόσληψη ενός Επιμελητή Α΄ ή Β΄ μεταφράζεται σε 25.000 έως 30.000 ευρώ το χρόνο. Εάν η πρόσληψη ενός Επιμελητή φαίνεται λίγο ακριβή στο Υπουργείο, θα μπορούσε τουλάχιστον να επανδρώσει τα νοσοκομεία με περισσότερους ειδικευόμενους. Θέλει λεφτά η υγεία. Δεν μπορεί να ζητάμε συνέχεια δωρητές, δεν μπορεί να επαφίεται στη διάθεση του κάθε εφοπλιστή. Συν τοις άλλοις, το νοσοκομείο έχει στη διάθεσή του τεράστιες εκτάσεις κληροδοτημάτων, τις οποίες δεν τις αξιοποιεί καθόλου. Εάν γινόταν αυτό, τα έσοδα θα αυξάνονταν κατακόρυφα.

Πρέπει να παρθούν μέτρα για την πρόσληψη όλου του αναγκαίου μόνιμου προσωπικού και για την πλήρη λειτουργία των υγειονομικών υπηρεσιών, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες.

Επιπλέον, να γίνουν προσλήψεις προσωπικού για το νοσοκομείο και προσωπικού για τη στελέχωση του ΕΚΑΒ.

Αξιοποίηση της παρουσίας του νοσοκομείου και ένταξη δομών της υγείας σε τομεακά προγράμματα στην κατασκευή της νέας πτέρυγας.

Επίσης, το προσωπικό μπορεί να προσλαμβάνεται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας με αξιοκρατικά κριτήρια.

Μια ακόμα σημαντική κίνηση θα ήταν η περίθαλψη αστέγων, απόρων και λαθρομεταναστών.

Τέλος, το Νοσοκομείο της Χίου είναι ένα ακόμη παράδειγμα δημόσιας διοίκησης το οποίο σε αρκετές υπηρεσίες υπολειτουργεί. Τυχαίο; Δεν νομίζω!

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον κ. Κοσσένα, ο οποίος έθιξε ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, πέρα από τις δομές και τις υποδομές της υγείας, που είναι αλήθεια ότι πάσχει και στο θέμα των ακριτικών νησιών και των νησιών γενικώς.

Όντως παρατηρείται μια προθυμία πολλών γιατρών να πάνε σε απομακρυσμένες περιοχές να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και όντως υπάρχει έλλειψη και νοσηλευτικού και ιατρικού προσωπικού. Δυστυχώς, υπάρχουν περιπτώσεις, ειδικά στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, που δεν καλύπτουμε ούτε το 1/3 των διεθνών στάνταρ, οπότε ήταν πολύ ουσιαστική και σημαντική η παρέμβασή σας.

Το λόγο έχει ο κ. Κερεμιδης Χρήστος.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, έχοντας ήδη ακούσει τους προηγούμενους ομιλητές θα ήθελα και εγώ με τη σειρά μου να

επιστημών κάποια θέματα, που προβληματίζουν τόσο το Κράτος όσο και εμάς τους πολίτες και αφορούν στον τομέα της υγείας και να προτείνω κάποιες ιδέες, ώστε να μπορέσει να καλυτερεύσει ο συγκεκριμένος τομέας.

Αρχικά, το μεγαλύτερο πρόβλημα-πληγή του τομέα υγείας είναι το γεγονός ότι οι γιατροί χρηματίζονται, ενώ έχουμε ακούσει και πολλά θέματα για φάρμακα και χρήματα που υποκλέπτονται. Έπειτα, παρατηρείται ότι πολλά Κέντρα Υγείας στην επαρχία και στα νησιά είναι υποβαθμισμένα.

Θα ήθελα να προτείνω να γίνεται μια επιλογή προσωπικού στα νοσοκομεία με βάση αυστηρά και αξιολογικά κριτήρια, ενώ επιπλέον να υπάρχει διαρκής επιμόρφωση του προσωπικού, η δια βίου εκπαίδευση, ώστε να μπορούμε να εξαλείψουμε οποιοδήποτε ατυχές συμβάν που μπορεί να κοστίσει τη ζωή ενός συμπολίτη μας.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι θα μπορούσε να υπάρξει και μια αύξηση μισθών σε νοσοκόμους, γιατρούς, νοσηλευτές, έτσι ώστε να μπορούν και αυτοί με τη σειρά τους να αποδίδουν καλύτερα στη δουλειά τους και να υπάρχει μια μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Αυτά είχα να πω. Ευχαριστώ για την προσοχή σας και ελπίζω όσα συζητηθούν σήμερα μεταξύ μας να μην περιοριστούν μόνο στα λόγια, αλλά να υπάρξει και η μελλοντική εφαρμογή.

(Χειροκροτήματα)

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΛΟΥΚΑΣ (Νομός Λάρισας - Συμπροεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Μαργέλος Ηλίας.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθήνας): Αγαπητοί παρευρισκόμενοι, γεια σας. Θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα πρόβλημα που μαστίζει γενικά τη χώρα μας και πηγάζει από την οικογένεια και τις σχέσεις οικογένειας-παιδιού, στο πρόβλημα των ναρκωτικών, που οι νέοι τείνουν να κάνουν ως κακή συνήθεια. Λόγω του ότι κατάγομαι από το ιστορικό Κέντρο, ζω καταστάσεις και συνθήκες οι οποίες με προβληματίζουν καθημερινά, παιδιά διπλανά, φίλοι, κολλητοί να καταλήγουν δυστυχώς σε κέντρα απεξάρτησης, όπως είναι ο ΟΚΑΝΑ στα Εξάρχεια – γνωρίζουν οι Αθηναίοι- και να έχουν τύχες οι οποίες δεν είναι καλές για παιδιά δεκαεπτά, δεκαοκτώ χρονών.

Όλα αυτά πηγάζουν από τα προβλήματα της οικογένειας, όπως προαναφέρθηκε. Οι σχέσεις σήμερα είναι πολύ δύσκολες. Είναι δύσκολο να κρατηθούν καταστάσεις και ισορροπίες σε αυτές τις δύσκολες σχέσεις οικογένειας- παιδιού-γονιών και τα παιδιά καταλήγουν σε αυτό το δρόμο, που είναι δρόμος δυστυχώς χωρίς επιστροφή.

Ελπίζω να υπάρξει αντιμετώπιση πέραν των κέντρων απεξάρτησης, που δυστυχώς τουλάχιστον εδώ, στο Κέντρο, στην πόλη μας έχουν γίνει χώρος για βαποράκια, για ντίλερ, οι οποίοι περιμένουν τα συγκεκριμένα παιδιά τα οποία πάνε να απεξαρτηθούν από αυτή την κακή συνήθεια στη γωνία, για να συνεχίσουν να δίνουν τροφή στο πρόβλημά τους.

Σε αυτό ήθελα να αναφερθώ. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΑΛΟΥΚΑΣ (Νομός Λάρισας - Συμπροεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Άγγελος Ευαγγελίδης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Απ' ό,τι έχω καταλάβει, το θέμα είναι να συνδυάσουμε εξοικονόμηση χρημάτων και παράλληλα βελτίωση του ΕΣΥ. Πιστεύω πρώτα απ' όλα πως χρειάζεται οργάνωση αυτό το θέμα. Χρειάζεται επαγγελματικό μάνατζμεντ για καλύτερη λειτουργία και οργάνωση του νοσοκομείου, το οποίο ξεκίνησε το 2001 και σταμάτησε το 2004, επειδή οι Έλληνες Υπουργοί δεν άντεχαν να μην βάλουν τους φίλους τους στη θέση του μάνατζερ του νοσοκομείου.

Ακόμα πιστεύω ότι χρειάζεται διαρκής ενημέρωση των ασθενών για την κατάστασή τους, τις παρενέργειες, τα οφέλη και τους κινδύνους που προκύπτουν από τη θεραπεία και να οδηγούνται σε μια επιλογή βασισμένη στη γνώση, αντί του καθιερωμένου στην Ελλάδα συστήματος, όπου ο γιατρός διατάζει και ο ασθενής ακολουθεί.

Επίσης, πιστεύω ότι χρειάζεται διαρκής αξιολόγηση των γιατρών από τους ίδιους τους ασθενείς στα δημόσια νοσοκομεία. Να γίνεται έλεγχος των προμηθειών και ηλεκτρονική συνταγογράφηση, όπου σύμφωνα με έρευνες θα είναι δυνατή η εξοικονόμηση 1,5 δισεκατομμυρίου ευρώ ανά έτος και ανάρτηση των τιμών στο διαδίκτυο από άλλες χώρες, ώστε να μπορεί ο καθένας να κάνει σύγκριση.

Τέλος, μια πρόταση για την Αθήνα, που είναι δύσκολη η κυκλοφορία γενικά και ειδικά των ΕΚΑΒ. Θα μπορούσαν να υπάρχουν μοτοσυκλέτες του ΕΚΑΒ, που είναι ιδανικές για την Αθήνα και αντί για ένα γιατρό, όπως έχουν συνήθως σε άλλες χώρες, να έχουν δύο καλά εκπαιδευμένους διασώστες, οι οποίοι κοστίζουν και λιγότερο.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΑΝΝΑ ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πάρα πολύ, γιατί έθεσες και καινούργια θέματα στην κάθετη λειτουργία των νοσοκομείων και πρότείνες και λύσεις. Δηλαδή, για αυτά που μας μαστίζουν στο θέμα της υγείας και τα αντιμετωπίζουμε κάθε μέρα, έδωσες και λύσεις.

Η Φωτεινή Ζαγκλαβάρα από την Καβάλα έχει το λόγο.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Αγαπητοί παρευρισκόμενοι, όλοι σας θα έχετε σίγουρα βρεθεί, έστω και μια φορά σε ένα ελληνικό δημόσιο νοσοκομείο είτε ως ασθενείς είτε ως συγγενείς ή φίλοι του ασθενούς. Έτσι, θα έχετε διαπιστώσει και το χάος που επικρατεί, ασθενείς να κοιμούνται ο ένας δίπλα στον άλλο σε στενά ράντζα, νοσοκόμοι να τρέχουν στους διαδρόμους αδυνατώντας να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους λόγω του μικρού αριθμού τους και απαραίτητα μηχανήματα να βρίσκονται ξαφνικά εκτός λειτουργίας.

Και δεν είναι μόνον αυτά. Οι θάλαμοι για ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι είναι στην επαρχία ανύπαρκτοι, ενώ ο χρηματισμός των γιατρών δεν έχει όριο.

Έχοντας, λοιπόν, μια ολοκληρωμένη εικόνα όλης της κατάστασης, ας αναλογιστούμε τα συναισθήματα ενός ασθενή και τις επιπτώσεις στην ψυχολογία του. Πάρτε την περίπτωση ενός παιδιού που μόλις έχει διαγνωστεί με μια σοβαρή ασθένεια και πρόκειται να περάσει κάποιες εβδομάδες, αν όχι μήνες, σε ένα μουντό δωμάτιο ενός δημόσιου νοσοκομείου. Εκτός από το φόβο που θα αισθάνεται για την πορεία της ασθένειάς του, η πιθανή αδιαφορία των γιατρών, αλλά και ο εγκλεισμός του σε έναν άχρωμο χώρο που θα αποτελεί το σπίτι του για τον επόμενο καιρό, σίγουρα δεν επιδρούν θετικά στην ψυχολογία του, που είναι πολύ σημαντική στη θεραπεία σοβαρών ασθενειών. Έτσι, δεν είναι σπάνιο να δει κανείς παιδιά να χάνουν κάθε ελπίδα για ζωή και αντί να παλεύουν για αυτήν, να είναι έτοιμα να παραιτηθούν.

Γι' αυτό ακριβώς πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να εφοδιαστούν όλα τα νοσοκομεία με χώρους αναψυχής για κάθε ηλικία, με περισσότερους ψυχολόγους, ώστε να παρέχεται στους ασθενείς φροντίδα, ενώ οι θάλαμοι είναι απαραίτητο να διακοσμηθούν ανάλογα με την ηλικία των ασθενών τους. Φυσικά όλα αυτά απαιτούν αληθινό ενδιαφέρον από την πολιτεία, αλλά και διάθεση χρήματος, που δυστυχώς στις μέρες μας εκλείπουν και τα δύο.

Τώρα θα ήθελα να μπούμε στη θέση ενός αριστούχου τελειόφοιτου της Ιατρικής, ο οποίος μετά από πολύ διάβασμα και κόπο αρκετών χρόνων έρχεται αντιμέτωπος με το Ελληνικό Σύστημα Υγείας.

Πιστεύω ότι θα ήταν ανόητο να περιμένουμε από έναν τέτοιο άνθρωπο, που έχει κουραστεί πολύ, να προσφέρει τις γνώσεις του σε ένα νοσοκομείο, που θα φθείρεται ψυχικά και σωματικά καθημερινά, ενώ οι αποδοχές του θα είναι ελάχιστες. Δεν νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να δουλέψει κανείς σε ένα τέτοιο νοσοκομείο.

Αν όμως πραγματικά θέλουμε να αξιοποιήσουμε τους αριστούχους της ιατρικής, τότε οφείλουμε να τους παρέχουμε κίνητρα να εργαστούν στο δημόσιο τομέα, δηλαδή πιο ανθρώπινες συνθήκες εργασίας, μεγαλύτερες αποδοχές και ένα πιο εξοπλισμένο εργασιακό χώρο. Γιατί τότε μόνο μπορούμε να είμαστε σε θέση να τους ζητήσουμε να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους.

Πρέπει στο Σύστημα Υγείας να δοθούν αρκετά χρήματα. Δεν γίνεται να περιμένουμε να υπάρξει αποτέλεσμα, αν δεν επενδύσουμε αρκετά σε αυτό.

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ την κυρία Ζαγκλαβάρα. Πραγματικά, η τοποθέτησή σας ήταν ουσιαστική. Αναφερθήκατε σε ένα μεγάλο πρόβλημα που αφορά στο έμφυχο δυναμικό, στο ιατρικό δυναμικό και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει, που όντως και σε δύσκολες συνθήκες εργάζονται και οι μισθοί τους δεν είναι τόσο υψηλοί.

Αλλά, ξέρετε, βλέπω πολλές φορές τα νέα παιδιά, τους νέους γιατρούς, οι οποίοι αποφοιτούν από το Πανεπιστήμιο και μπαίνουν στη βάσανο του να περιμένουν πάρα πολλά χρόνια, προκειμένου να ξεκινήσουν την ειδικότητά τους. Είναι ένα ζήτημα το οποίο όντως δεν έχει αντιμετωπιστεί από την ελληνική πολιτεία και σε αυτό πρέπει να επιμείνουμε. Γιατί πολλά παιδιά, δυστυχώς, που σπουδάζουν, που είναι αριστούχοι, αναγκάζονται είτε να φύγουν στο εξωτερικό, οπότε η Ελλάδα να χάσει αυτά τα λαμπρά μυαλά, είτε να περιμένουν αρκετά χρόνια, χάνοντας την επαφή και με την επιστήμη. Και έτσι μένουν πολλά μυαλά δυστυχώς αναξιοποίητα.

Να προχωρήσουμε στην κυρία Δουλκαρίδου Δέσποινα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Κύριοι Βουλευτές, αγαπητοί συνάδελφοι, θα ήθελα να σας απασχολήσω με δύο θέματα, που μπορεί το τελευταίο διάστημα να μην ανήκουν στην πρώτη γραμμή της ειδησεογραφίας, σίγουρα, όμως προβληματίζουν και απασχολούν έντονα την ελληνική κοινωνία.

Το πρώτο είναι η οικογένεια. Οι αλλαγές στη μορφή και στη δομή της ελληνικής οικογένειας είναι ιδιαίτερα εμφανείς την τελευταία δεκαετία. Η ελληνική οικογένεια εξελίσσεται δυναμικά τόσο στη μορφή όσο και στο περιεχόμενο. Στην Ελλάδα σήμερα συνυπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι οικογένειας, από την παραδοσιακή πυρηνική μέχρι τις μονογονεϊκές, οι οποίες προκύπτουν είτε λόγω χηρείας είτε λόγω διαζυγίου.

Στην παραδοσιακή οικογένεια συνυπάρχουν πολλές διαφορετικές δομές, αλλά κυρίαρχο πρότυπο ακόμη και σήμερα είναι η οικογένεια με την παραδοσιακή κατανομή εργασίας, όπου ο άντρας εργάζεται εκτός σπιτιού και η γυναίκα εργάζεται ταυτόχρονα σε εξωτερική δουλειά και μέσα στο σπίτι. Αυτό είναι ένα μοναδικό ελληνικό χαρακτηριστικό, με την Ελληνίδα σε ρόλο σούπερ-γούμαν.

Μια σημαντική ακόμα παρατήρηση είναι ότι στη σύγχρονη αστική οικογένεια οι δεσμοί είναι πιο χαλαροί και οι οικογένειες οδηγούνται με σαφώς μεγαλύτερη ευκολία στο διαζύγιο. Την ίδια στιγμή όμως οι τελευταίες έρευνες καταγράφουν μια συνεχή μείωση του χρόνου που ο γονιός περνάει με το παιδί του στην Ελλάδα. Οι νέοι γονείς δεν έχουν επίγνωση της σημασίας της σωστής διαπαιδαγώγησης του παιδιού, καθώς περιστρέφονται γύρω από το σύμπαν του εαυτού τους.

Μείωση, όμως, παρουσιάζει και ο αριθμός των νέων ατόμων που είναι διατεθειμένοι να κάνουν οικογένεια, εξαιτίας των οικονομικών συνθηκών, των συνθηκών εργασίας τους, αλλά και της νοοτροπίας που έχει καλλιεργήσει ο ατομικισμός.

Έχοντας, λοιπόν, υπ' όψη όλα αυτά, πρέπει να επαναδιαπραγματευθούμε ορισμένες από τις αξίες του παρελθόντος. Τι κακό έχει η οικογένεια; Απ' αυτήν δεν προήλθαμε; Η σωστή και υγιής οικογένεια δεν είναι αυτή που τροφοδοτεί με αντίστοιχα υγιή μέλη το κοινωνικό σύνολο; Είναι παρωχημένο, σύμφωνα με τα νέα ιδεώδη, να δημιουργούμε οικογένειες πάνω σε αξίες, ώστε να προάγεται η κοινωνία και κατ' επέκταση εμείς;

Το δεύτερο θέμα με το οποίο θα ήθελα να σας απασχολήσω είναι το σύστημα υγείας της χώρας μας, θέμα επώδυνο, κυρίως για ανθρώπους που αναγκάζονται να έρθουν σε άμεση επαφή με αυτό και να υποστούν την ταλαιπωρία της ουράς στα ιατρεία, του ράντζου στα νοσοκομεία, του νοσηλευτικού προσωπικού, που επειδή δεν προλαβαίνει, συχνά γίνεται αγενές, του χρηματισμού των γιατρών, το γνωστό σε όλους «φακελάκι».

Βέβαια, για να είμαστε δίκαιοι, θα πρέπει να πούμε ότι συχνά το προσωπικό των εφημεριών, εργαζόμενο σε συνθήκες δύσκολες, καλείται να υπερβεί πολλές φορές τις ανθρώπινες αντοχές, για να διαγνώσει, να εξετάσει και να θεραπεύσει.

Επομένως, αν έτσι είναι τα πράγματα, οι εργαζόμενοι στο ΕΣΥ στη μεγάλη πλειονότητά τους, δίνουν καθημερινά τη μάχη της αξιοπρέπειας του συστήματος. Από την άλλη, οι ίδιοι οι ασθενείς γνωρίζουν καλύτερα από τον καθένα τις αδυναμίες του συστήματος, αφού οι ίδιοι είναι αποδέκτες των ιατρικών υπηρεσιών.

Με αφορμή αυτά, αναρωτιέται κανείς αν η παρατηρούμενη μέχρι σήμερα ασφυκτική παρουσία του κράτους στο έργο του νοσοκομείου εξακολουθεί να είναι σκόπιμη, ενώ κατατείνει σε μια ελλειμματική κρατική μέριμνα ή αν πρέπει να προκριθεί ένα σύστημα υγείας καθαρά αυτοδιοικητικό, απαλλαγμένο από το πανάκριβο και αναποτελεσματικό σφιχτό εναγκαλισμό από την κεντρική διοίκηση, ολιγοδάπανο και αυτοδιαχειριζόμενο, με το κράτος να περιορίζει δραστικά τις παρεμβάσεις του, ανακτώντας ταυτόχρονα ως κεντρική διοίκηση έναν τελείως διαφορετικό ρόλο προγραμματικού χαρακτήρα.

Σε ένα τέτοιο Σύστημα Υγείας η παρέμβαση του Κράτους θα μπορούσε να περιοριστεί μέχρι την έγκριση ενός προϋπολογισμού λειτουργικών καθαρά δαπανών κάθε νοσοκομείου.

Θα έπρεπε επίσης να δοθεί η δυνατότητα αυτοδιοίκησης των νοσοκομείων, καταργούμενης κάθε κρατικής παρέμβασης και κάθε άλλης μέριμνας, περιλαμβανομένης και αυτής του διορισμού των διοικήσεων των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, πρακτική που έχει αποδειχθεί αναποτελεσματική μέχρι σήμερα.

Τα νοσοκομεία θα μπορούσαν να διοικηθούν από τους γιατρούς, τους ασθενείς, τους νοσηλευτές και τους εργαζομένους τους, με εκλεκτορικό σώμα κατάλληλα θεσμοθετημένο. Οι ιατροί, το προσωπικό και οι εκπρόσωποι των ίδιων των πολιτών να αναλαμβάνουν με εκλογή τη διοίκηση των νοσοκομείων, γιατί αυτοί κρατούν στα χέρια τους καθημερινά την αξιοπρέπεια της ανθρώπινης ζωής και υγείας, ευρισκόμενοι καθημερινά μαζί μέσα στο νοσοκομείο και άρα γνωρίζοντας τα προβλήματά του και τις λύσεις τους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Βλέπω ότι η Δέσποινα Δουλκαρίδου θα έχει μεγάλο μέλλον στη δημόσια διοίκηση, γιατί είναι πραγματικά πολύ εμπειριστατωμένες αυτές οι απόψεις, σοβαρές και «καλλικρατικές» πριν προχωρήσουν ακόμα. Μιλάει για αποκέντρωση, κάτι που μαστίζει την Ελλάδα. Το ξέρουμε ότι υπάρχει αυτό το «θηρίο» κεντρικό κράτος και δυσκολεύει πάρα πολύ. Και αυτό δεν είναι θέμα τωρινό. Είναι μια ιστορία την οποία οφείλουμε να λύσουμε σαν πολίτες, να λύσετε εσείς, να κάνετε τους τόπους σας, τις ιδιαίτερες πατρίδες σας ένα εν δυνάμει κράτος, όχι με την έννοια του κρατισμού, αλλά με την έννοια της εξυπηρέτησης του πολίτη.

Και νομίζω ότι παρακολουθώντας τους και τις συναδέλφους θα έχετε την ευκαιρία να κάνετε και ερωτήσεις και να δευτερολογήστε.

Το λόγο τώρα έχει η κα Ιωάννα Αντωνοπούλου.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Ηλείας): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, με την ευκαιρία της συμμετοχής μου στη «Βουλή των Εφήβων» θα ήθελα να αναφερθώ σε κάποια παγιωμένα κοινωνικά προβλήματα που μαστίζουν τη χώρα μας και επιφέρουν αναπόφευκτα την οπισθοδρόμησή μας ως χώρα, όπως το πρόβλημα των ναρκωτικών, καθώς και της υπογεννητικότητας και των αμβλώσεων.

Δεδομένων των συγκυριών που επικρατούν αυτή την περίοδο στη χώρα μας, που είναι ίσως από τις πιο δύσκολες καταστάσεις που έχουμε κληθεί να αντιμετωπίσουμε ως χώρα, οι έφηβοι βρίσκονται μπροστά σε αδιέξοδο, σε φοβίες, μπροστά σε αυτή τη χαοτική κατάσταση που επικρατεί, καθώς και στις δύσκολες καταστάσεις που υπάρχουν στον οικογενειακό ιστό στη σύγχρονη κοινωνία. Οι έφηβοι μπλέκουν με τα ναρκωτικά χάνοντας στόχους, χάνοντας τα όνειρά τους.

Και σε αυτό, λοιπόν, θα έπρεπε να συμβάλλει η κοινωνία, ώστε να αποφευχθεί η εμπλοκή νέων ανθρώπων με τα ναρκωτικά, δίνοντας στόχους και προωθώντας τους νέους ανθρώπους στη συμμετοχή τους με τις διάφορες οργανώσεις με περιβαλλοντικό χαρακτήρα, πολιτικό, κοινωνικό, ώστε να έχουν στόχους και να μπορούν να προοδεύουν.

Επίσης η υπογεννητικότητα στη χώρα μας οφείλεται στο ότι οι νέοι άνθρωποι σήμερα έχουν χάσει την επιθυμία τους για δημιουργία οικογένειας, λόγω των προβλημάτων που αφορούν στον οικονομικό τομέα και στον κοινωνικό.

Επίσης, οι εκτρώσεις παρατηρείται ότι βρίσκονται σε ολοένα και αύξουσα πορεία, πράγμα στο οποίο συμβάλλει και η έλλειψη του ανάλογου μαθήματος, ώστε να ενημερώνονται οι έφηβοι σχετικά με την πρόληψη μιας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης, των σεξουαλικών νοσημάτων, ώστε να έχουν σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, για να αποφεύγονται οι εκτρώσεις.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να ευχαριστήσουμε την κυρία Αντωνοπούλου, διότι έθιξε δύο πολύ σημαντικά θέματα, θέματα τα οποία προβληματίζουν τους νέους και αποτελούν παθογένειες της σύγχρονης κοινωνίας.

Πρώτα απ' όλα, θίξατε το θέμα της αγωγής υγείας που είναι ένα θέμα που θα ήθελα να συζητήσουμε στο δεύτερο μέρος, να ακούσουμε τις απόψεις των παιδιών. Διότι δεν ξέρω ποια ενημέρωση λαμβάνετε, δεν ξέρω κατά πόσο η πολιτεία ανταποκρίνεται σε αυτόν τον τομέα, ο οποίος αφορά στην υγεία των νέων, αφορά στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα -και όχι μόνον- και κατά πόσο ενημερώνεστε προς αυτήν την κατεύθυνση. Η ενημέρωση στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι και η προστασία σας.

Το άλλο θέμα που θίξατε είναι το θέμα των ναρκωτικών. Παρ' ότι εγώ ίσως να μην έχω άμεση σχέση με θέματα κοινωνικών υποθέσεων, διότι εκ της ιδιότητάς μου είμαι δικηγόρος, βλέπω, όμως, το πρόβλημα των ναρκωτικών στην καρδιά του, αντιμετωπίζοντάς το στα δικαστήρια. Αυτό είναι άλλη μία μεγάλη μάστιγα. Θα έχουμε, όμως, την ευκαιρία στο δεύτερο μέρος να ασχοληθούμε με αυτά τα ζητήματα.

Θα προχωρήσουμε τώρα στις δευτερολογίες.

Όσοι εκ των ομιλητών θέλουν να προχωρήσουν σε δευτερολογία ή να ρωτήσουν κάτι, μπορούν να το κάνουν.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να λάβω το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Μάλιστα, κυρία συνάδελφε, έχετε το λόγο. Το όνομά σας;

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Ονομάζομαι Φωτεινή Ζαγκαλαβάρα.

Απλά, πιστεύω ότι η διοίκηση στα νοσοκομεία δεν πρέπει να γίνεται από γιατρούς. Βέβαια, εκείνοι γνωρίζουν τα προβλήματα ουσιαστικά, έχουν δει τα κενά που υπάρχουν και ξέρουν όλα τα προβλήματα που έχει το νοσοκομείο τους. Επειδή, όμως, το Σύστημα Υγείας είναι στην ουσία μια επιχείρηση, πρέπει όντως να το διευθύνουν κάποιιοι με εμπειρία σε θέματα διοικητικά. Φυσικά, θα πρέπει να εισακούγεται η γνώμη των γιατρών και του νοσηλευτικού προσωπικού.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Και εμείς ευχαριστούμε.

Η κυρία Ζαγκαλαβάρα έθεσε, επίσης, ένα πολύ σημαντικό θέμα, που αφορά τις διοικήσεις των νοσοκομείων. Όντως, με ευθύνη, δυστυχώς, διαχρονική των κυβερνήσεων, τοποθετούνται στις θέσεις αυτές άτομα που πιθανόν να μην έχουν σχέση με το χώρο της υγείας.

Βέβαια, τα νοσοκομεία, ξέρετε δεν είναι μια επιχείρηση απλά. Είναι επιχείρηση, διότι πρώτα απ' όλα, πρέπει να έχει οικονομικό όφελος, να βγάζει χρήματα, αν το δούμε σαν μονάδα. Υπάρχουν, όμως, βέβαια και ιδιαιτερότητες στα νοσοκομεία. Τα νοσοκομεία δεν είναι απλώς μία ανώνυμη εταιρεία. Τα νοσοκομεία έχουν συγκεκριμένες δομές και πρέπει να εξυπηρετούν συγκεκριμένες καταστάσεις. Αλλά, όντως στις θέσεις αυτές πρέπει να τοποθετούνται άτομα που γνωρίζουν και τη διοίκηση, αλλά και τις συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες. Οπότε, θα συμφωνήσω απόλυτα μ' αυτό.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Θα ήθελα να προσθέσω το εξής: Θα θίξω δύο στοιχεία. Πρώτον, αυτό που είπατε προηγουμένως, ότι «ναι» χρειάζονται διοικητικοί που να ξέρουν το θέμα. Αλλά και αυτό που είπε η Φωτεινή.

Αν κατάλαβα καλά είπατε: «Οι ίδιοι οι γιατροί που ασχολούνται με την επιστήμη και την ιατρική και αυτό το λειτουργήμα, να μην είναι αυτοί που θα αναλάβουν την ευθύνη της διοίκησης του νοσοκομείου και να υπάρχει ένα ανεξάρτητο μάντζμεντ».

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Μάλιστα.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Επειδή έχουμε λίγο χρόνο, θα ήθελα να συζητήσουμε το θέμα.

Εσείς ποιες πιστεύετε ότι πρέπει να είναι οι ιδιότητες αυτού του μάντζμεντ ενός νοσοκομείου που δεν είναι στην Αθήνα; Δηλαδή, να είναι γιατρός ή να είναι ένας επιστήμονας κοινωνιολόγος; Ή το ένα δεν αναιρεί το άλλο; Παίζει ρόλο, κατά την άποψή σας, η εντοπιότητα, δηλαδή, να είναι κάποιος ο οποίος είναι απ' αυτή την πόλη και ξέρει τις ιδιαιτερότητες, ξέρει αν υπάρχει -όπως αναφέρατε για τη Χίο- ένα ασθενοφόρο -ας πούμε- κακής κατάστασης που διακυβεύει τη ζωή και του ασθενούς και του οδηγού;

Αν έχουμε λίγο χρόνο, κύριε γραμματέα, μπορούμε να το συζητήσουμε αυτό, για να έχουμε ένα συμπέρασμα και να βάζουμε μικρά θέματα, πέρα από τα γενικά, μήπως μας φωτίσετε με κάποιες λύσεις για τα θέματα που εκκρεμούν.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Μάλιστα, κυρία συνάδελφε.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Κατά τη γνώμη μου, πιστεύω πως η διοίκηση των νοσοκομείων πρέπει να ασκείται από τους γιατρούς, οι οποίοι, όμως, έχουν ασχοληθεί με τη διαχείριση της οικονομίας των νοσοκομείων, έτσι ώστε να έχουν γνώση σχετικά με το πώς να διαχειρίζονται τα οικονομικά. Διότι, όπως γνωρίζετε, υπάρχουν περιορισμένοι πόροι και πολλές απαιτήσεις.

Ευχαριστώ πολύ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθήνας): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Μάλιστα, κύριε συνάδελφε. Το όνομά σας;

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθήνας): Θα ήθελα να διαφωνήσω με αυτή την άποψη, διότι ήδη βλέπουμε - και το αναφέραμε και πριν- ότι γιατροί χρειάζονται πολλά χρόνια για να βρουν δουλειά. Αν εξειδικευτούν πάνω στον οικονομικό τομέα ή στον τομέα του μάντζμεντ είτε οπουδήποτε αλλού, ουσιαστικά είναι σαν να τους

καταδικάζουμε να πιάσουν δουλειά επισήμως -δεν ξέρω και εγώ πότε- μετά τα σαράντα, πενήντα τους χρόνια. Δηλαδή, ουσιαστικά, δεν έχει νόημα.

Και ποιος θα εμπιστευτεί έναν άνθρωπο -γενικά όταν θα πάει πρώτη φορά να γίνει αυτό- χωρίς να έχει πείρα. Διότι, ουσιαστικά αν τους τοποθετήσουμε σε νοσοκομεία στις περιφέρειες ή οπουδήποτε αλλού, που είναι ήδη το πρόβλημα -όπως αναφέραμε και πριν- μεγάλο, θα γίνουν χειρότερα τα πράγματα.

Το καλό είναι να υπάρχει μία σωστή οργάνωση. Όλα ξεκινούν από κάτω και ανεβαίνουν προς τα πάνω. Είναι πυραμίδα. Σωστή οργάνωση χρειάζεται, τίποτε άλλο. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Χρειάζονται άτομα που ξέρουν και μπορούν να κινηθούν στο χώρο, να ελίσσονται συνέχεια.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να προσθέσω και κάτι ακόμη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Βεβαίως, έχετε το λόγο, κύριε συνάδελφε.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Πιστεύω ότι χρειάζεται οπωσδήποτε να έχουν πείρα ως γιατροί, αυτοί που θα κάνουν το μάντζεμντ, γιατί πρέπει να ξέρουν, προφανώς, τα προβλήματα και τί ακριβώς χρειάζεται το νοσοκομείο.

Επίσης, στις απομακρυσμένες περιοχές χρειάζονται κάποιοι μέσα από την περιοχή, να ξέρουν ακριβώς τί χρειάζεται -όπως είπατε- και να είναι και έμπειροι γιατροί. Άρα, να τοποθετούνται κάποιοι, οι οποίοι έχουν περάσει κάποια χρόνια ως γιατροί στο χώρο και ξέρουν τί γίνεται.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Θα ήθελα το λόγο, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Μάλιστα, κυρία συνάδελφε, έχετε το λόγο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Νομίζω ότι η πρόσληψη δύο ατόμων για τη διευθυντική θέση ενός νοσοκομείου θα ήταν ιδανική. Μ' αυτό εννοώ τη συνεργασία ενός έμπειρου γιατρού και ενός ανθρώπου που έχει σπουδάσει οργάνωση και διοίκηση. Διότι χωριστά το καθένα δεν θα βοηθήσει. Με αυτόν τον τρόπο, νομίζω επίσης, ότι θα βοηθηθεί και το πρόβλημα της ανεργίας, διότι είναι δύσκολη εποχή.

Όσον αφορά την εντοπιότητα που θίξατε, νομίζω ότι δεν έχει τόσο σχέση το από πού κατάγεται ο διευθυντής ενός νοσοκομείου, διότι υπάρχουν άνθρωποι που δεν νοιάζονται για τον τόπο τους και υπάρχουν άνθρωποι που αγαπούν την πατρίδα τους και όπου και αν διοριστούν θα κάνουν την ίδια καλή δουλειά για κάποιο νοσοκομείο.

Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Και εμείς ευχαριστούμε.

Θα ήθελα να προσθέσω ότι η κυρία Δουλκαρίδου έκανε μία πολύ ωραία παρατήρηση. Ξέρετε στα νοσοκομεία υπάρχει πάντα διοικητής και υπάρχει και υποδιοικητής. Οπότε κάνατε μία πρόταση στη μία θέση να είναι ένας οικονομολόγος και στην άλλη θέση ένας γιατρός, αν κατάλαβα καλά.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Ναι. Ουσιαστικά, να μην υπάρχει διοικητής και υποδιοικητής, αλλά να έχουν ίσες αρμοδιότητες.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να πω το εξής: Θίγουμε ένα θέμα το οποίο βασανίζει ιδιαίτερα την ελληνική οικονομία, αλλά και κοινωνία. Το 1/3 του σημερινού μας χρέους εκπορεύεται και εκπηγάζει από τα χρέη στα νοσοκομεία. Τεράστια χρηματικά ποσά, δισεκατομμύρια ευρώ σπαταλώνται στο χώρο της υγείας. Οπότε, το θέμα που συζητάμε είναι ένα θέμα πρώτης προτεραιότητας.

Ποιος άλλος θα ήθελε να λάβει το λόγο;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Μάλιστα, κύριε συνάδελφε. Το όνομά σας;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Εγώ πιστεύω -όπως είπε και η φίλη- ότι θα πρέπει να υπάρχει μία συνεργασία ανάμεσα σε έναν ντόπιο έμπειρο γιατρό και σε κάποιον εκτός του τομέα της υγείας, ο οποίος, όμως, θα έχει τις γνώσεις που απαιτούνται για μία σωστή οργάνωση του νοσοκομείου.

Η συνεργασία, πιστεύω, και η αλληλοβοήθεια θα είναι καλύτερη, γιατί ο ντόπιος γιατρός θα γνωρίζει όλα τα προβλήματα των ντόπιων κατοίκων και θα μπορεί να προσφέρει και ο ίδιος στο συνάδελφό του βασικές γνώσεις, ενώ αντίστοιχα ο εκπαιδευμένος συνάδελφός του θα μπορεί να τον βοηθήσει στην οργάνωση του νοσοκομείου.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο κ. Κοσσένας Κωνσταντίνος από το νομό Χίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΣΣΕΝΑΣ (Νομός Χίου): Ζούμε σε μία εποχή εξειδίκευσης. Δηλαδή, δεν υπάρχουν γενικά καθήκοντα. Όπως σε ένα σχολείο θα πρέπει να υπάρχει και ο πληροφορικός-τεχνικός που υποστηρίζει το εργαστήριο, έτσι θα πρέπει να υπάρχει και ο πληροφορικός που θα κάνει το μάθημα. Αυτό, όμως, δεν ισχύει, αν και κανονικά έτσι θα έπρεπε να είναι.

Και στην υγεία να συμβαίνει το ίδιο. Ένας οικονομολόγος ή μάντζερ θα πρέπει να διαχειρίζεται τα οικονομικά του κάθε νοσοκομείου, είτε αυτό είναι στην επαρχία είτε στην Αθήνα και στα μεγάλα αστικά κέντρα,

και ο γιατρός –η ιατρική, για εμένα, είναι λειτούργημα, δεν είναι επάγγελμα- να μην κοιτάζει τον τόπο του ή κάτι άλλο, απλώς το συνάνθρωπό του. Μόνο έτσι μπορεί να λειτουργήσει, να υπάρχει αυτή η εξειδίκευση και η διαφοροποίηση μεταξύ του διοικητή και του γενικού διευθυντή, ο οποίος γενικός διευθυντής δεν θα απασχολείται καθόλου με τα οικονομικά.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Πολύ σωστή η παρέμβασή σας.

Το λόγο έχει η κ. Κοκαράκη Αικατερίνη από το Νομό Ηρακλείου.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΚΑΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Θα ήθελα να προσθέσω κάτι, σχετικά με το θέμα των καταχρεωμένων νοσοκομείων. Οι γιατροί πολλές φορές παρασύρονται και προσπαθούν να κερδοσκοπήσουν, όχι μόνο από τους αρρώστους, αλλά και από τις προμήθειες που παίρνουν για τα ιατρικά τους εργαλεία. Εκτός από το ό,τι χρεώνουν το κράτος, ξοδεύονται χρήματα για υλικά τα οποία δεν χρειάζονται. Πετάνε, δηλαδή, στον κάδο πράγματα, που ούτε καν έχουν χρησιμοποιήσει. Πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρξει αυστηρός έλεγχος...

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Και κυρώσεις, θέλεις να πεις.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΚΑΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Ναι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προδρέυων της Επιτροπής): Κυρία Κοκαράκη, πράγματι έχετε δίκιο, διότι θίγεται εδώ το θέμα και της ατομικής ευθύνης του καθενός, ο οποίος μπαίνει σε μία θέση και οφείλει να εκπληρώσει την αποστολή του, αλλά δυστυχώς υποκύπτει σε διάφορους πειρασμούς. Οπότε, είναι και ατομική ευθύνη του καθενός σε όποια θέση και αν είναι, από όποιο μετερίζι και αν είναι όπως λέμε, να εκτελεί την αποστολή του εντίμως, πάνω απ' όλα, και σωστά.

Υπάρχει κάποιος άλλος συνάδελφος που θα ήθελε να πάρει το λόγο;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Εγώ, κύριε Πρόεδρε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προδρέυων της Επιτροπής): Θέλετε να δευτερολογήσετε;

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Ναι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προδρέυων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Κερεμιδής Χρήστος από τη Β΄ Περιφέρεια της Θεσσαλονίκης.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Για όλους αυτούς του λόγους, εγώ πιστεύω ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βάση στην οικογένεια, στις μονογονεϊκές οικογένειες και ιδιαίτερα στα παιδιά. Ήδη, από το γυμνάσιο και το λύκειο πιστεύω ότι θα πρέπει να υπάρχουν ψυχολόγοι, οι οποίοι θα ενημερώνουν τους νέους και θα μπορέσουν να τους δώσουν τα εφόδια που θα τους βοηθήσουν να διαμορφώσουν ένα ήθος και μία συμπεριφορά που θα βοηθήσουν την κοινωνία.

Ευχαριστώ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε πολύ.

Στο σημείο αυτό θα κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα, για να ανασυντάξουμε τις δυνάμεις μας και θα συνεχίσουμε αμέσως μετά.

(ΔΙΑΚΟΠΗ)

(ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Επαναλαμβάνεται η διακοπήσα συνεδρίαση.

Παρακαλώ όσοι Έφηβοι Βουλευτές επιθυμούν να μιλήσουν, να ενημερώσουν τη Γραμματεία, για να εγγραφούν.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ηλιόπουλος Ηλίας.

ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Ηλείας): Ευχαριστώ πολύ.

Εγώ θα ήθελα να θίξω το θέμα της αιμοδοσίας για το οποίο δεν μιλήσαμε. Πιστεύω ότι οι πολίτες δεν έχουν ευαισθητοποιηθεί αρκετά πάνω σ' αυτό το θέμα. Αν κι έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες για εθελοντική αιμοδοσία πιστεύω ότι με διάφορες διαφημιστικές καμπάνιες ή γενικότερα με την ενημέρωση για την αξία της αιμοδοσίας μπορεί να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα σ' αυτό το θέμα. Από διάφορα προσωπικά παραδείγματα παρατήρησα ότι στα νοσοκομεία γενικά είναι δύσκολο να βρεθεί αίμα για τους ασθενείς.

Επίσης, θέλω να αναφερθώ στη σχολική αγωγή και στα θέματα υγείας. Επειδή είναι ένα σημαντικό μάθημα γιατί η πρόληψη είναι πιο σημαντική, πρέπει πρώτα να κάνουμε τα απαραίτητα βήματα, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα εκ των προτέρων και όχι να περιμένουμε να παρουσιαστούν πρώτα τα προβλήματα και μετά να προσπαθούμε να βρούμε λύσεις για τα προβλήματα υγείας. Γι' αυτό πιστεύω πως είναι ένα μάθημα το οποίο πρέπει να συμπεριληφθεί στο σχολικό πρόγραμμα.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ (Επικρατείας – Εσπερινά σχολεία - Συμπροεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τον Ηλιόπουλο Ηλία.

Το λόγο έχει η Μαυροβουνιώτη Ευαγγελία.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗ (Βέγγιο): Ευχαριστώ.

Εγώ θα ήθελα να προσθέσω ένα άλλο πρόβλημα, το γεγονός ότι οι ανάπηροι δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στα νοσοκομεία, καθώς στις εισόδους των νοσοκομείων και στο εσωτερικό των κέντρων υγείας δεν υπάρχει ο κατάλληλος εξοπλισμός για τους αναπήρους. Αυτό το θέμα θα έπρεπε να λυθεί σε μία χώρα όπως η Ελλάδα, όπου οι ανάπηροι καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό μεταξύ των ανθρώπων.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ (Επικρατείας – Εσπερινά σχολεία - Συμπροεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τη Μαυροβουνιώτη Ευαγγελία.

Το λόγο έχει η Ραφαέλα Κωσταρή.

ΡΑΦΑΕΛΑ ΚΩΣΤΑΡΗ (Κύπρος): Ευχαριστώ.

Κατάγομαι από την Κύπρο και όπως ξέρετε είναι ένα μικρό νησί που αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα. Ένα πρόβλημα, στο οποίο θα ήθελα να αναφερθώ είναι το θέμα των ναρκωτικών. Το θέμα αυτό έχει γίνει μία κοινωνική αιμορραγία και κοινωνικός φόβος σε όλες τις χώρες. Χάνονται άδικα τόσες ζωές. Εγώ αναρωτιέμαι τι κάνει η κυβέρνηση. Ναι, μεν έχει κέντρα αποτοξίνωσης, αλλά δεν είναι αρκετό. Πώς νοιώθει η μητέρα, όταν βλέπει το παιδί της να σιγοτραγουδάει το αγαπημένο του τραγούδι αδειάζοντας τη σύριγγα μέσα του; Πρέπει να πονάει ώρες ατελείωτες και να μην μπορεί να κάνει κάτι για να το βοηθήσει. Και το χειρότερο είναι ότι δεν δίνουν και τόση μεγάλη σημασία σ' αυτό το θέμα. Καταλαβαίνω πως πολλοί πιστεύουν ότι είναι δικό τους πρόβλημα, εάν καταφεύγουν στα ναρκωτικά. Πώς μπορούμε όμως να τους βοηθήσουμε;

Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να δημιουργηθούν περισσότερα κέντρα αποτοξίνωσης και καιρός είναι να ασχοληθούν περισσότερο οι μεγάλοι με αυτά τα παιδιά.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ (Επικρατείας – Εσπερινά σχολεία - Συμπροεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε την Κωσταρή Ραφαέλα.

Το λόγο έχει η Μουζακίτη Μαρία.

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ (Νομός Λακωνίας): Αυτό που θα ήθελα είναι να επισημάνω κάτι που μου έκανε εντύπωση και περίμενα να ακουστεί από νέα παιδιά και από ελεύθερα πνεύματα, όπως είμαστε εμείς. Σίγουρα, όσα ακούστηκαν, μεταρρυθμίσεις και προτάσεις και εισηγήσεις είναι σωστές, είναι δίκαιες και είναι λογικό, αν μη τι άλλο, να ακουστούν από νέα παιδιά και από νέες γενιές και είναι λογικό να αξιώνονται από αυτά.

Αυτό που θα ήθελα όμως να υπογραμμίσω εγώ είναι πως μέσα σε όλα αυτά κάποιος ρόλο παίζει και η ατομική ευθύνη και επέμβαση. Λαμβάνοντας υπ' όψιν γενικότερα την ουσία μιας τέτοιας επιτροπής όπως αυτή των Κοινωνικών Υποθέσεων που απαρτίζονται από θέματα, όπως ο κοινωνικός ρατσισμός και γενικότερα φαινόμενα κοινωνικής παθολογίας έως ένα αποτελεσματικό ή μη, πολύπλοκο ή όχι σύστημα υγείας, αξίζει να σημειώσουμε το θέμα του εθελοντισμού. Γιατί αν μη τι άλλο είναι λίγο οξύμωρο το σχήμα το να κάνουμε λόγο και να ασκούμε κριτική και να έχουμε απαίτηση να βελτιωθούν τα πράγματα όταν εμείς οι ίδιοι είμαστε αδιάφοροι σε τέτοιες καταστάσεις που αντιμετωπίζουμε στη καθημερινή μας ζωή.

Πρόσφατα, διαβάζοντας ένα άρθρο σε μια εφημερίδα, διαπίστωσα ότι οι Έλληνες είναι οι τελευταίοι κάτοικοι της Ευρώπης, οι τελευταίοι πολίτες μιας ευρωπαϊκής χώρας, που είναι πρόθυμοι να κάνουν κάτι για να βοηθήσουν τον συνάνθρωπο. Αυτό πολλοί το αποδίδουν στο γεγονός ότι εμείς οι Έλληνες δεν έχουμε στο μυαλό μας αυτό που λέμε κοινωνικό συμφέρον. Ίσως, ο αλtruισμός θα είναι κάτι έμφυτο, ο εθελοντισμός, όμως, είναι κάτι που καλλιεργείται. Κι εκεί είναι η ευθύνη της πολιτείας, αλλά και η ατομική ευθύνη.

Παραδείγματος χάριν, το να αφιερώσουμε μία ώρα το χρόνο και να επισκεφθούμε ένα κέντρο αιμοδοσίας ή το να συμμετέχουμε σε ομάδες υποστήριξης και συλλόγους για την επανένταξη ατόμων, όπως κακοποιημένων ανηλίκων ή γυναικών, αλλά και μια απλή κίνηση, όπως το να μετακινήσουμε το αυτοκίνητό μας και να το απομακρύνουμε από μία ράμπα που αν μη τι άλλο διευκολύνει τη ζωή ατόμων με ειδικές ανάγκες, είναι μια απλή κίνηση που είναι το ελάχιστο δείγμα προσωπικού ενδιαφέροντος γι' αυτά τα φαινόμενα και μια ένδειξη ότι υπάρχει ελπίδα. Ακόμα και αν κάποιος είναι αδιάφορος, ο καθένας από εμάς και όλοι μαζί μπορούμε να κάνουμε τη διαφορά.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κυρία Μουζακίτη, ήταν πραγματικά πολύ εύστοχη η παρατήρησή σας.

Μιλώντας πριν για τα νοσοκομεία, μιλήσαμε για την ατομική ευθύνη του καθενός, το να μην παίρνει φακελάκι, να μην υποκύπτει σε πειρασμούς, που είναι η αρνητική χροιά, αλλά και για τη θετική, το να κάνει κάτι για τον συνάνθρωπό του. Είναι σημαντική η έννοια, θα έλεγα, της κοινωνικής αλληλεγγύης, η οποία θα μας απασχολήσει ιδιαίτερα στο μέλλον, ειδικά σήμερα που ζούμε πολύ δύσκολες καταστάσεις, που βιώνουμε κρίση σε όλους τους τομείς, όχι μόνο οικονομική, αλλά και κοινωνική.

Φανταστείτε, λοιπόν, την αξία και του αλtruισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Δεν μπορείς να βλέπεις το δάσος να καίγεται, δεν μπορείς να βλέπεις το διπλανό σπίτι να καίγεται και να νομίζεις ότι η φωτιά δεν θα έλθει στο δικό σου, ούτε και να το φαντάζεσαι. Γι' αυτό, λοιπόν, εδώ θέλω να ρωτήσω όλους βέβαια να μου πείτε την εμπειρία σας από το σχολείο, εάν σας παροτρύνουν και οι δάσκαλοι, εάν υπάρχει μέριμνα για να κάνετε πράξεις εθελοντισμού, πράξεις αλtruισμού. Θα ήθελα να ακούσω τις απόψεις σας.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Χαρακτηριστικά θα αναφέρω ότι ήμουν στο Προεδρείο της τάξης μου φέτος και ζητήσαμε από τον διευθυντή να πάμε να καθαρίσουμε το δάσος που είναι κοντά στο σχολείο μας. Για την ακρίβεια το σχολείο μας είναι μέσα στο δάσος. Πήγαμε και το καθαρίσαμε. Όταν πήγαμε ήταν Παρασκευή και τη Δευτέρα, που ξαναπήγαμε σχολείο, ήταν χειρότερα από πριν. Αυτό ακριβώς ήθελα να πω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κάποιο άλλο παιδί θα ήθελε να μιλήσει;

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθηνών): Όσο και αν έχεις την καλή διάθεση έτσι όπως είναι οι καταστάσεις και οι μέρες μας η πίεση, ξέρετε, προς εμάς είναι πολύ μεγάλη. Έχουμε φροντιστήρια, σχολεία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να καλωσορίσουμε τον Πρόεδρο της Βουλής, κύριο Φίλιππο Πετσάλνικο, ο οποίος έχει ασχοληθεί διαχρονικά με τη «Βουλή των Εφήβων» και ήταν και ο εμπνευστής της ιδέας να αλλάξει και ο τρόπος επιλογής, για να έχετε και εσείς περισσότερες θέσεις, περισσότερη και ενεργότερη συμμετοχή στο διάλογο.

Ευχαριστούμε, κύριε Πρόεδρε.

(Χειροκροτήματα)

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθηνών): Όπως έλεγα και πριν γνωρίζετε ότι έχουμε φροντιστήρια, σχολεία, υποχρεώσεις, καταστάσεις και πιέσεις και πολλές φορές δεν έχουμε χρόνο να ασχοληθούμε ούτε με τον εαυτό μας, τον παραμελούμε. Και αν κάποιος έχει όλη την καλή διάθεση να κάνει κάτι καλό για τον συνάνθρωπο ή γενικά για οποιονδήποτε άλλο, δεν βλέπει ανταπόκριση από αυτό το έργο πολλές φορές γι' αυτόν ακριβώς το λόγο. Δεν είναι ότι δεν θέλουμε, είναι ότι δεν μπορούμε κιόλας.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Εάν έχουμε εξαντλήσει αυτό το θέμα, θα ήθελα, πριν μπούμε σε μια άλλη θεματική ενότητα, επειδή βλέπω -και είναι πολύ παρήγορο και ενδιαφέρον- πανέλληνες μαθητές ή μαθητές από σχολεία εκτός Ελλάδας, θα θέλατε -σύμφωνα με τα θέματα που έχουμε συζητήσει μέχρι τώρα και έτσι όπως έχουν εκφραστεί οι αγωνίες και οι τοποθετήσεις των νεαρών συναδέλφων σας, που είναι μέσα στον Ελλαδικό χώρο- να μας προβάλλετε και τα δικά σας θέματα και τις δικές σας εισηγήσεις, όσοι δεν είστε από σχολεία που δεν είναι στην Ελλάδα. Έχουμε μαθητές από το Βέλγιο, από την Αιθιοπία, από τη Γερμανία, θα ήθελε κάποιος νεαρός συνάδελφος, αγόρι ή κορίτσι, να μιλήσει;

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Να σας βοηθήσω λίγο εγώ που είχα ζήσει αρκετά χρόνια στη Γερμανία; Εάν κατάλαβα σωστά τα θέματα που πραγματεύεστε είναι γενικώς τα θέματα υγείας, κοινωνικής πρόνοιας κ.λπ. Αυτό είναι το αντικείμενο της Επιτροπής.

Στις χώρες αυτές είναι καλύτερα οργανωμένα τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής. Έτσι δεν είναι; Ποιοι είναι από τη Γερμανία και το Βέλγιο;

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Εγώ είμαι από τη Γερμανία, από το Μόναχο.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗ (Βέλγιο): Εγώ είμαι από το Βέλγιο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Δηλαδή, στην Αίθουσα έχουμε δύο από τα Ελληνόπουλα της Διασποράς, όπως λέμε από τον Απόδημο Ελληνισμό.

Δεν συμφωνείτε ότι είναι καλύτερα οργανωμένα εκεί; Για πείτε μας, έτσι αυθόρμητα, αφού είναι καλύτερα οργανωμένα, τι θα θέλατε και στην Ελλάδα να αλλάξει και τι θα θέλατε και στη Γερμανία και σε όλο τον κόσμο να αλλάξει;

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Πιστεύω πως από αυτά που έχει δει και έχει ζήσει στις χώρες του εξωτερικού ο Πρωθυπουργός της Ελλάδας θα μπορούσε κάλλιστα να φέρει τα προγράμματα που έχουμε και στη Γερμανία στα δικά μας νοσοκομεία.

Από προσωπική εμπειρία που είχα, έτυχε και πήγα στο ΚΑΤ στην Αθήνα, ήταν τραγικές οι καταστάσεις. Δεν έχω ξαναδεί τέτοιο πράγμα.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Πες μας πιο συγκεκριμένα τι ήταν αυτό που σου έκανε αρνητική εντύπωση.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Το να περιμένουμε τρεις ώρες μέχρι να μας δει κάποιος γιατρός ή να πρέπει να κουβαλάμε βιβλία μαζί μας, ενώ στο Μόναχο εγώ έχω συνηθίσει να έχω την κάρτα και το αρχείο μου είναι αποθηκευμένο ηλεκτρονικά και έτσι διευκολύνει και εμένα και το γιατρό εννοείται και τελειώνω και πιο γρήγορα.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Καταλάβατε, κύριοι Πρόεδροι; Τα βιβλία που λέει φαντάζομαι ότι θα είναι το βιβλιάριο υγείας και διάφορα άλλα χαρτιά, τα οποία το συνοδεύουν.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Και η συμπεριφορά των γιατρών κυρίως. Γιατί είναι αναλόγως πώς θα συμπεριφερθεί και στον ασθενή, ο οποίος ήδη υποφέρει. Δεν πρέπει να «του την πει», πρέπει να τον κάνει να αισθανθεί «εντάξει», δηλαδή να αναρρώσει ψυχολογικά πιο γρήγορα. Αυτό πιστεύω ότι θα ήταν ένα μεγάλο βήμα.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Η συνάδελφος από το Βέλγιο.

Αν έκανες μία σύγκριση τι θα ήθελες να βελτιωθεί στην Ελλάδα;

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗ (Βέλγιο): Προσωπικά η οργάνωση των νοσοκομείων εδώ πέρα είναι κατά πολύ κατώτερη από την οργάνωση των νοσοκομείων του Βελγίου και ως προς την συμπεριφορά που ανέπτυξε η Ιωάννα, αλλά και ως προς τα ραντεβού που μπορεί να κλείσει ένας απλός πολίτης για ένα απλό τεστ-ΠΑΠ, για έναν απλό προληπτικό έλεγχο.

Για έναν απλό προληπτικό έλεγχο, λοιπόν, θα χρειαστεί να μπει σε αναμονή για τρεις μήνες με υπομονή και απλά να περιμένει πότε θα πάει σε νοσοκομείο για να διαγνωστεί εάν έχει μία ασθένεια. Το γεγονός ότι οι άνθρωποι εδώ, όταν μπαίνουν στα νοσοκομεία περιμένουν στις ουρές και μπορεί να εξεταστούν την επομένη ή μία εβδομάδα αργότερα ή ένα μήνα αργότερα, πιστεύω ότι είναι απαράδεκτο.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Με συγχωρείτε, κυρία Πρόεδρε. Εγώ παρεμβαίνω ως Έφηβος Βουλευτής αυτή τη στιγμή. Είμαι βέβαια ζωντανός και παίρνω βιαστικά το λόγο!

Ένα πρώτο συμπέρασμα είναι ακριβώς όπως το περιγράφουν οι γυναίκες Βουλευτές σε σχέση με την Ευρώπη. Πρέπει να ρίξουμε ιδιαίτερο βάρος στην Ελλάδα σχετικά με τον τρόπο που υποδέχεται, θα λέγαμε, το

νοσοκομείο τον ασθενή. Γιατί ο ασθενής είναι πάντα σε μία ξεχωριστή ψυχολογική κατάσταση. Βρίσκεται κάτω από στρες, όπως λένε οι γιατροί.

Άρα, η καλή οργάνωση της υποδοχής, της τακτοποίησης, της ενημέρωσης είναι πολύ σημαντικός. Επίσης, το χαμόγελο παίζει πάντα ρόλο, όχι μόνο στο νοσοκομείο, αλλά και στην τράπεζα ή την εφορία. Αν δείτε ένα χαμογελαστό πρόσωπο απέναντί σας, θα αποφασίσετε να πληρώσετε παραπάνω φόρους, ενώ εάν δείτε μουτρωμένους δεν είναι το ίδιο. Πόσο μάλλον στο νοσοκομείο! Με άλλα λόγια, πολύ σημαντικός είναι ο επαγγελματισμός και ο τρόπος οργάνωσης.

Βέβαια, επισημάνθηκε και το θέμα της κάρτας ασθενούς που υποκαθιστά όλα τα άλλα για να μην υπάρχει γραφειοκρατία, χαρτιά, που τρέχουν οι συγγενείς να βρίσκουν τα χαρτιά. Όλα αυτά δημιουργούν ακόμη περισσότερα προβλήματα. Χρειάζεται ακόμα ταχύτητα στη διενέργεια των εξετάσεων. Είναι ιδιαίτερα καίριες οι επισημάνσεις και θα πρέπει να τις μεταφέρουμε και αυτές στους αρμοδίους Υπουργούς.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε, για την εισήγηση.

Θέλαμε να σας πούμε ότι στο πρώτο μέρος αυτής της συνεδρίασης, τέθηκε το θέμα της ανθρωπίνης συμπεριφοράς των κρατικών λειτουργιών σε πολλά επίπεδα. Το συζητήσαμε χαριτολογώντας. Αυτό το έχουν ζήσει οι νεαροί συνάδελφοι στις οικογένειές τους, με τους γονείς και τους παππούδες. Έχουν ζήσει αυτό το «τέρας» του κρατισμού, «ωχ, αύριο έχω να πάω στην εφορία, ωχ αύριο έχω να πάω στο ΙΚΑ».

Βεβαίως, υπήρξε και ο αντίλογος και αυτό ήταν πάρα πολύ θετικό. Όπως παραδείγματος χάριν, ο συνάδελφος κ. Κοσσένας από τη Χίο μας είπε ότι έχουν τη σωστή πρόθεση οι γιατροί. Υπάρχουν γιατροί «άνθρωποι», με σαφέστατο και ισχυρότατο ηθικό κέντρο βάρους και με επιστημονική κατάρτιση, όμως λείπει προσωπικό, όπως λείπουν οι εγκαταστάσεις και η υποδομή.

Θέλετε να συζητήσουμε το θέμα των μονογονεϊκών οικογενειών, μια και έχουμε πολλές γυναίκες συναδέλφους εδώ; Οι κοπέλες υπερτερούν και αυτό μας δίνει μεγάλη χαρά. Θέλει κάποιος από εσάς να θέσει το θέμα της υποστήριξης των μονογονεϊκών οικογενειών; Νομίζω ότι η Έφηβος Βουλευτής Δέσποινα Δουλκαρίδου είχε θίξει το θέμα της super woman. Θέλετε να μιλήσετε αναλυτικά γι' αυτό, για τη γυναίκα, δηλαδή, ειδικά της περιφέρειας, όχι της επαρχίας, γιατί προσωπικά δεν μου αρέσει ο όρος επαρχία.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Εγώ, κυρία Πρόεδρε, κατοικώ μόνιμως σε αυτό που λέτε «περιφέρεια» ή «επαρχία». Εμείς εκ της επαρχίας, σας βλέπουμε λίγο υποτιμητικά εσάς τους Αθηναίους καμία φορά!

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Η αλήθεια είναι ότι η ισότητα που λένε όλοι ότι υπάρχει πλέον ανάμεσα στα δύο φύλα, ουσιαστικά δεν υφίσταται. Γιατί η ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα δεν αναφέρεται μόνο στο δικαίωμα ψήφου που δόθηκε στις γυναίκες, αλλά πρέπει να καλύπτει και άλλους παράγοντες και τομείς της καθημερινότητας.

Η αλήθεια είναι –κακά τα ψέματα– και πρέπει να το παραδεχθούμε ότι η γυναίκα στην Ελλάδα και γενικότερα στη Μεσόγειο, δεν έχει ίσες αρμοδιότητες με τον άντρα μέσα στην οικογένεια, γιατί καλείται να φροντίσει και τα παιδιά, όπως και να ασχολείται με αρμοδιότητες, που πιθανόν ο άντρας να μην τις αποδέχεται. Η πολιτεία δεν δίνει αρκετά προνόμια στη γυναίκα, η οποία καλείται να εργάζεται και έξω από το σπίτι, εάν θέλει να ασχοληθεί με την καριέρα της, αλλά και μέσα στο σπίτι.

Όσον αφορά στις μονογονεϊκές οικογένειες, εκεί είναι ακόμη πιο δύσκολα τα πράγματα, που είναι έτσι είτε λόγω χρεώσεως είτε λόγω διαζυγίου είτε μιας ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η επιθυμητής εγκυμοσύνης.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Αυτό θα έλεγα και εγώ τώρα. Στην περίπτωση επιθυμητής εγκυμοσύνης όπου η γυναίκα δεν επιθυμεί να παντρευτεί και θα ήθελε να μεγαλώσει μόνη της τα παιδιά της, οι χώρες της Σκανδιναβίας πριμοδοτούν αυτές τις επιλογές, ενώ εδώ αυτό δεν είναι εφικτό ακόμη. Πολλές ανύπαντρες μητέρες αντιμετωπίζουν και τον ρατσισμό, αλλά και δυσκολίες σε οικονομικό επίπεδο. Νομίζω ότι αυτός ο τομέας χρειάζεται αρκετές αλλαγές, ώστε να μπορούν και αυτές οι μητέρες να ζουν ευχάριστα στην ελληνική κοινωνία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ την Έφηβο Βουλευτή.

Συζητάμε το θέμα της ανισότητας των δύο φύλων. Οι γυναίκες βέβαια έχετε την πλειοψηφία μέσα στην Αίθουσα. Θα ήθελα, όμως, να ακούσουμε και τους άντρες.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Θέλω να πω ότι οι μονογονεϊκές οικογένειες πια δεν αποτελούν εξαίρεση ειδικά στην Ελλάδα. Είναι απλά μία παραλλαγή της παραδοσιακής οικογένειας. Πρέπει να τους δώσουμε, όμως, κάποια πλεονεκτήματα ως προς τους άλλους. Είναι δύσκολο μία μητέρα ή ένας πατέρας να μεγαλώνουν μόνοι τους τα παιδιά τους. Πρέπει να έχουν κάποια βοήθεια.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Νωρίτερα, όμως, η συνάδελφός σας, η Έφηβος Βουλευτής Δουλκαρίδου Δέσποινα από την Καβάλα, έθεσε το θέμα της μονογονεϊκής οικογένειας, φέρνοντας το παράδειγμα των Σκανδιναβικών χωρών που έχουν αναπτύξει ευρύτερο και καλύτερο δίκτυο προστασίας. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο στις Σκανδιναβικές, αλλά και σε άλλες χώρες της Βόρειας Ευρώπης. Στην Ελλάδα είμαστε στα πρώτα βήματα. Τα τελευταία χρόνια και φέτος πάρθηκαν κάποια μέτρα για την μονογονεϊκή οικογένεια.

Έθεσε, όμως, και ένα ευρύτερο θέμα όσον αφορά στην καθημερινή ισότητα ή μη και μέσα στην οικογένεια για τη γυναίκα. Είπατε, κύριε Πρόεδρε, ότι εδώ οι γυναίκες είναι πλειοψηφία. Η Δέσποινα Δουλκαρίδου, όμως, είπε ότι ισότητα δεν σημαίνει μόνο το δικαίωμα ψήφου ή λόγου, όπου εκεί όντως δεν υπάρχει διαφορετική μεταχείριση. Εκεί η δημοκρατία είναι απόλυτη, δηλαδή οι γυναίκες έχουν ακριβώς τα ίδια

δικαιώματα. Έθεσε όμως το θέμα της ισότητας στην καθημερινή πραγματικότητα. Επ' αυτού θα ήταν ενδιαφέρον να ακούσουμε μια άποψη ενός αγοριού.

Θα μου επιτρέψεις λίγο να σε ερμηνεύσω, Δέσποινα, ίσως όχι με απόλυτη επιτυχία. Δεν είναι μόνο οι υποχρεώσεις που έχει ως επιστήμονας και ως εργαζόμενη η γυναίκα, αλλά είναι και οι υποχρεώσεις του σπιτιού, οι υποχρεώσεις ανατροφής των παιδιών και διάφοροι κανόνες στην κοινωνία που επιφορτίζουν, επίσης, με περισσότερα βάρη τις γυναίκες.

Το λέω αυτό γιατί στην οικογένειά μου έχω και αγόρια και κορίτσια. Βλέπω τις κόρες μου και τον γιό μου και υπάρχει πάντα η διαμάχη από πλευράς των κοριτσιών μου «εσύ, μάγκα, έχεις λιγότερα προβλήματα και περιορισμούς». Παρακολουθώ με ενδιαφέρον αυτή τη συζήτηση.

Ας ακούσουμε, λοιπόν, και κάποιον από τους Έφηβους Βουλευτές, εάν θέλει κάποιος να πάρει το λόγο, για το πώς βλέπουν τα αγόρια την πραγματική ισότητα.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β' Αθήνας): Μην ξεχνάμε ότι άνθρωποι είναι και ο άντρας και η γυναίκα. Ζουν τις ίδιες καταστάσεις.

Ο άντρας, όταν πηγαίνει στη δουλειά, γυρίζει πιεσμένος και θα ξεσπάσει δυστυχώς κάπου και αυτό, δυστυχώς, θα γίνει στην οικογένεια. Αυτό είναι το άσχημο. Δεν μπορεί να το κάνει κάπου αλλού. Επίσης, η γυναίκα δέχεται πολλές πιέσεις. Το θέμα είναι ότι και οι δύο είναι άνθρωποι. Αντιμετωπίζουν τις ίδιες εξωτερικές και εσωτερικές καταστάσεις στην οικογένεια. Γι' αυτό δημιουργούνται τόσα προβλήματα.

Αναφορικά με τη γυναίκα, το εάν κουράζεται περισσότερο ή όχι, θέλω να πω το εξής. Όπως είπα και πριν σχετικά με το Σύστημα Υγείας, υπάρχει μία πυραμίδα. Υπάρχουν ρόλοι για να λειτουργήσει κάτι σωστά.

Κακά τα ψέματα, μπορεί να μιλάμε για πατριαρχικές οικογένειες που ήταν παλαιά, αλλά μία γυναίκα κρατάει την οικογένεια. Δεν είναι κακό να το παραδεχθούμε. Συμβάλλει βέβαια και ο άντρας.

Είναι άνθρωποι, ζουν περιέργες καταστάσεις, έχουν πιέσεις, να μεγαλώσουν τα παιδιά τους. Είναι πράγματα καθημερινά, που τα ζούμε όλοι και δεν πρέπει ποτέ να ξεφεύγουν.

Είμαι της άποψης ότι η ισότητα είναι παντού. Δεν πρέπει να μιλάμε για το διαχωρισμό άντρα-γυναίκας, για το εάν έχουμε τα ίδια δικαιώματα. Είμαστε άνθρωποι και όλοι οι άνθρωποι έχουν τα ίδια δικαιώματα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Κάποιος άλλος που θέλει να μιλήσει;

ΝΑΤΑΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Κύπρος): Θα ήθελα να αναφέρω ότι από παλαιότερα η γυναίκα αναλάμβανε τις δουλειές του σπιτιού και ο άντρας είχε την ευθύνη να φέρνει τα λεφτά στο σπίτι.

Όμως με την ανάπτυξη, όπως εξελίχθηκε σήμερα, η γυναίκα μπορεί να δουλεύει κι αυτή ισότιμα, όπως ο άνδρας. Το θέμα, ωστόσο είναι ότι η γυναίκα δεν μοιράζεται τις δουλειές του σπιτιού. Έχει αναλάβει και το σπίτι και την εργασία. Ίσως, οι άνδρες να μπορούσαν να μοιράσουν μαζί της τις δουλειές, έτσι ώστε και η γυναίκα να βρει μια ισορροπία και να ηρεμήσει λίγο.

Ευχαριστώ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Επειδή εδώ κάνουμε και χιούμορ, θα έλεγα – συμφωνώ απόλυτα με αυτό που λες- να ψηφίσουμε μία πρόταση: οι άνδρες στο σπίτι να αναλάβουν το πλύσιμο των πιάτων, το σκούπισμα, το μαγείρεμα, το σιδέρωμα, τη διατροφή των παιδιών και οι γυναίκες όλα τα άλλα. Τα αγόρια συμφωνούν; Τα κορίτσια θα συμφωνούν, φαντάζομαι.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αφροδίτη Κολοκαθή.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΟΛΟΚΑΘΗ (Νομός Μεσσηνίας): Θα ήθελα να πω πάνω σ' αυτό ότι από τη στιγμή που και ο άνδρας και η γυναίκα δουλεύουν έξω από το σπίτι και κάνουν μια ισότιμη δουλειά, μέσα στο σπίτι θα μπορούσαν να μοιραστούν τις δουλειές του σπιτιού. Και, αν θα πρέπει να μοιραστούν με κάποιο τρόπο, θα μπορούσε να είναι, ας πούμε, ανάλογα με τη δυσκολία και τη σωματική προσπάθεια που μπορεί να απαιτεί μία δουλειά. Οι άνδρες μπορούν να αναλάβουν τις πιο βαριές δουλειές. Θα μπορούσαν να χωριστούν κάπως έτσι, εάν θέλαμε να χωρίσουμε τις δουλειές του σπιτιού. Αν και τώρα με τις συσκευές κι όλα αυτά που έχουμε στο σπίτι οι δουλειές μπορούν να γίνουν και από τους δύο. Απλώς επειδή μίλησε για διαχωρισμό ο κύριος Πρόεδρος, γι' αυτό το ανέφερα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αικατερίνη Κοκαράκη.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΚΑΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Απλώς πρέπει να καταλάβουμε ότι το να μοιράζονται οι δουλειές του σπιτιού και γενικότερα οι εργασίες μέσα στην οικογένεια δεν αναιρεί τους ρόλους του κάθε μέλους. Είναι σημαντικό όχι μόνο οι γονείς να μοιράζονται τις δουλειές, αλλά και τα παιδιά να μπαίνουν στη διαδικασία του να διευκολύνουν τους γονείς τους και ιδιαίτερα τη γυναίκα, που έχει ρόλο μητέρας, συζύγου, εργαζομένης και νοικοκυράς.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Δεν μπορώ να διαφωνήσω καθόλου με τις διαπιστώσεις αυτές που κάνετε -είναι απόλυτα σωστές- και είναι ενδιαφέρον το ότι η δικιά σας η γενιά ευθύνει εξαρχής σκέφτεται με αυτόν τον ώριμο τρόπο. Όμως εγώ θα ήθελα να θέσω ένα ερώτημα πάλι προς όλους σας. Από αυτά που βλέπετε, διαβάζετε, βιώνετε, πληροφορείστε, θεωρείτε και πιστεύετε ότι κι εκτός σπιτιού,

στον επαγγελματικό ας πούμε χώρο ή στο χώρο της επιστημονικής εξέλιξης, έχουμε επιτύχει την ισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα ή ότι κι εκεί υπάρχουν ακόμα καμιά φορά εκ των πραγμάτων διακρίσεις;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ιωάννα Αντωνοπούλου.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Ηλείας): Θεωρώ ότι η ισότητα στον επαγγελματικό τομέα δεν έχει επέλθει ακόμα πλήρως και αυτό γιατί οι γυναίκες αντιμετωπίζονται κυρίως από τους άνδρες με δυσπιστία ως κατώτερο φύλο. Και όσον αφορά στο μοίρασμα της δουλειάς που προαναφέρθηκε προηγουμένως, θεωρώ ότι για να επέλθει ισότητα πραγματικά πρέπει πρώτα να πιστέψουμε στην ισότητα σε ατομικό επίπεδο και μακροπρόθεσμα θα υλοποιηθεί αυτό και σε συλλογικό επίπεδο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Χρήστος Κερεμιδής .

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Θα ήθελα να πω κατ' αρχάς ότι η ισότητα των δύο φύλων δεν υπάρχει σ' όλους τους τομείς, αλλά επιδιώκεται από μέρους των ανδρών, κυρίως στην οικογένεια, γιατί καταλαβαίνουν τη γυναίκα, η οποία πλέον έχει ενταχθεί και στον επαγγελματικό τομέα και προσπαθεί και αυτή να συνεισφέρει. Και προσπαθεί από μέρους του ο άνδρας να τη βοηθήσει είτε στις δουλειές του σπιτιού, είτε με τα παιδιά.

Στον επαγγελματικό τομέα υπάρχουν κάποιες προκαταλήψεις, στερεότυπα, τα οποία είναι παλαιομοδίτικα και υποβιβάζουν τη γυναίκα σε σχέση με τον άνδρα. Πιστεύω ότι αυτά τα πρότυπα πρέπει να καταργηθούν. Να πιστέψουμε στη γυναίκα, η οποία έχει τις ίδιες δυνατότητες με τον άνδρα.

Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε πολύ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Να ρωτήσω κάτι εγώ εσάς, το Προεδρείο. Σε σχέση με αυτά τα θέματα -γιατί δεν μπόρεσα να παρακολουθήσω το πρώτο μέρος της συζήτησης- τα παιδιά κατέληξαν και σε διατύπωση απόψεων, προτάσεων για το τι πρέπει να κάνει η Πολιτεία; Δηλαδή και για το θέμα της ισότητας;

ΑΝΝΑ ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Βεβαίως. Όσον αφορά στο πρώτο θέμα, έχουμε μια σαφή εικόνα για το προσωπικό των νοσοκομείων.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Στο χώρο της Υγείας. Τώρα που περάσαμε από τη συζήτηση αυτή στο θέμα της ισότητας;

ΑΝΝΑ ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Φαντάζομαι ότι στη δευτερολογία θα καταλήξουμε.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Ωραία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής κυρία Φωτεινή Ζαγκλαβάρα.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Πιστεύω ότι στον επαγγελματικό χώρο η γυναίκα αντιμετωπίζεται ως ένας κατώτερος επαγγελματίας, επειδή λογικά θα θέλει να έχει τη δική της οικογένεια σε λίγα χρόνια. Οπότε σαν επαγγελματίας δεν υπολογίζεται τόσο, γιατί θεωρείται ότι η καριέρα της θα σταματήσει μετά από ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Εκτός αυτού, οι άνδρες δεν την θεωρούν ιδιαίτερα ικανή, ακόμα και σήμερα, παρ' όλο που ισχύει φαινομενικά η ισότητα.

Και όσον αφορά στην οικογένεια, θα ήθελα να πω ότι πολλοί άνδρες θεωρούν ακόμα ότι το να κάνουν κάποιες δουλειές του σπιτιού πλήττει τον ανδρισμό τους κατά κάποιον τρόπο, ότι δείχνουν λιγότερο άνδρες με το να κάνουν κάποιες δουλειές του σπιτιού.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ραφαέλλα Κωστήρη.

ΡΑΦΑΕΛΛΑ ΚΩΣΤΑΡΗ (Κύπρος): Εγώ πιστεύω ότι δεν υπάρχει ισότητα στον επαγγελματικό τομέα, επειδή οι άνδρες πιστεύουν ότι η γυναίκα δεν μπορεί να δουλέψει σε κάποιες δουλειές, όπως δουλεύουν οι άνδρες.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Στο σχολείο μέσα υπάρχει διάκριση ή υπάρχει απόλυτα ισότητα; Όταν λέω στο σχολείο εννοώ στους εργαζόμενους στο σχολείο. Έχετε καθηγητές, καθηγήτριες. Εκεί πώς το βλέπετε; Υπάρχουν ανισότητες ή όχι; Υπάρχει διαφορά στο ρόλο άνδρα-γυναίκας ή όχι;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Δέσποινα Δουλκαρίδου.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Νομίζω ότι στο σχολείο υπάρχει ισότητα, αλλά είναι ένας χώρος, όπου δεν υπάρχει μια επαγγελματική πορεία που αλλάζει επίπεδα. Ενώ σε μια επιχείρηση, όπου υπάρχουν διαφορετικές θέσεις με διαφορετικές αρμοδιότητες, νομίζω ότι ίσως γίνονται διακρίσεις. Το σχολείο δεν είναι ένας χώρος, όπου φαίνεται ξεκάθαρα αυτό.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Άρα, οι ανισότητες υπάρχουν, όταν υπάρχει έντονος ανταγωνισμός για την κατάκτηση κάποιας διευθυντικής θέσης ή ρόλου. Γιατί όντως στο σχολείο δεν υπάρχουν ανισότητες. Και είναι σωστή η επισήμανση ότι αυτό συμβαίνει επειδή δεν υπάρχουν πολλές κλίμακες στην πυραμίδα. Είναι ο διευθυντής του σχολείου μόνο -αλλά συναντάς και άνδρες και γυναίκες διευθυντές πολύ συχνά- και μετά όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν τον ίδιο ρόλο.

Παιδιά, εγώ θα σας ζητήσω συγγνώμη, αλλά πρέπει τώρα να φύγω για να παρακολουθήσω και άλλες Επιτροπές. Πρέπει να σας πω, χωρίς να θέλω καθόλου να σας κολακεύσω, ότι από αυτά που άκουσα

εδραιώνεται η πίστη μου ότι η δικιά σας γενιά είναι ιδιαίτερα ώριμη, όπως κάθε νεώτερη γενιά. Ξέρετε, όσο απομακρυνόμαστε από τη νιότη μας λέμε συνήθως –και θα το έχετε ακούσει κι εσείς ίσως στις παρέες των γονιών σας- ότι «στα δικά μας χρόνια ήταν όλα διαφορετικά και καλύτερα». Αυτό είναι λάθος. Κάθε νεώτερη γενιά είναι καλύτερη από την προηγούμενη για πολύ συγκεκριμένους λόγους. Πρώτον, γιατί έχετε έναν πολύ ευρύτερο ορίζοντα γνώσεων. Οι γνώσεις που έχετε σήμερα και λόγω του εκπαιδευτικού συστήματος και λόγω των νέων τεχνολογιών, καθώς και η πληροφόρηση, είναι απείρως περισσότερες απ' αυτές που είχαμε στη δικιά μας εποχή.

Δεύτερον, διατηρείτε τις ευαισθησίες απέναντι σε αξίες κ.λπ. που είναι διαχρονικές, αλλά προσθέσατε και ορισμένες ευαισθησίες που στην εποχή μας ήταν άγνωστες. Για παράδειγμα, το περιβάλλον -για μας ήταν άγνωστη τότε η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος- ή τα θέματα, έτσι όπως τα προσεγγίζετε, της ισότητας των δύο φύλων. Οι άνδρες αλλά και οι γυναίκες θεωρούσαν ορισμένα πράγματα περισσότερο δεδομένα. Θυμάμαι και τις συμμαθήτριάς μου, ότι κι εκείνες αποδεχόντουσαν ευκολότερα τους ρόλους που είχαν τοποθετηθεί από την κοινωνία.

Για όλους αυτούς τους λόγους, λοιπόν, είστε μια καλύτερη γενιά.

Όμως, μου έκανε εντύπωση και η χρήση της γλώσσας, η οποία είναι άριστη. Δηλαδή, είναι πολύ καλοί Βουλευτές. Και μετά από κάποια χρόνια, αν κάποιοι έχουν μεράκι, μπορεί να τους ακούμε στη Βουλή ως Βουλευτές!

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ήδη, κύριε Πρόεδρε, μερικούς θα τους ζητήσουμε επισήμως.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΕΤΣΑΛΝΙΚΟΣ (Πρόεδρος της Βουλής): Θα τους βάλετε υποψηφίους; Να ενηλικιωθούν πρώτα.

Είναι πολύ νωρίς για τέτοια. Έχουν μπροστά τις σπουδές τους πάνω απ' όλα, γιατί πρώτα χρειάζεται κανείς να έχει όλη τη γκάμα των εφοδίων για να κερδίσει στη ζωή του, που σημαίνει γνώση, -γνώση στο σχολείο, γνώση μετά, αργότερα σε ό,τι θέλει να ακολουθήσει- και μετά, αν θελήσει κάποιος, έρχονται τα άλλα και ο αγώνας στα κοινά κ.λπ.

Χαίρομαι ιδιαίτερα που άκουσα αυτούς τους προβληματισμούς. Θα έχουμε την ευκαιρία να τα πούμε και απόψε στην επίσημη υποδοχή στις εννέα η ώρα και οπωσδήποτε μεθαύριο στην πανηγυρική συνεδρίαση της Ολομέλειας. Απ' ό,τι αντελήφθην, αυτός ο διάλογος, αυτός ο λόγος-αντίλογος λειτουργεί. Δεν θέλαμε να είναι τυποποιημένη η διαδικασία.

Θα σας πω κάτι και μ' αυτό θα σας αφήσω. Είπε ο Προεδρεύων νωρίτερα ότι η εμπειρία μου είναι από πολύ νωρίς. Εγώ ήμουν αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας το 1995, όταν πρωτοξεκίνησε ο θεσμός της «Βουλής των Εφήβων» με την πρωτοβουλία του πρώην Προέδρου της Βουλής κ. Κακλαμάνη, μία άσκηση δημοκρατίας για τους νέους, όπως προσφυώς είχε πει ο κ. Κακλαμάνης, γιατί είναι μία άσκηση δημοκρατίας στην ουσία αυτή η συλλογική συμμετοχή και η ανταλλαγή απόψεων στο Κοινοβούλιο. Τα πρώτα χρόνια υπήρχε φρεσκάδα στο θεσμό. Μετά όμως σιγά-σιγά άρχισε να χάνει τη φρεσκάδα του γιατί παρακολουθώντας το θεσμό και με άλλες αρμοδιότητες, διαπίστωνα ότι ορισμένες φορές οι συνάδελφοί σας προηγούμενων ετών όταν έρχονταν εδώ αισθάνονταν υποχρεωμένοι να πουν κάτι πολύ συγκεκριμένο που το είχαν ετοιμάσει ίσως από το σπίτι. Πολλές φορές αυτό το κάτι πολύ συγκεκριμένο αναπαρήγαγε αυτά που βλέπουμε στην τηλεόραση και αντέγραφε αυτά που συνήθως εντυπωσιάζουν. Εντυπωσιάζει ο καταγγελτικός λόγος, ας πούμε, το «σφυροκόπημα». Είχα αρχίσει να φοβάμαι ότι θα χάσει τη φρεσκάδα του αυτός ο θεσμός, γι' αυτό φέτος αλλάξαμε τον τρόπο επιλογής σας. Θυμάστε ή πιθανά σας έχουν πει ότι μέχρι πέρσι έπρεπε να γράψετε ένα δοκίμιο για ένα θέμα, αυτό αξιολογούνταν από μία ομάδα σοφών εδώ και γινόταν η επιλογή των καλύτερων δοκιμίων μ' αυτό τον τρόπο. Όλα αυτά, όμως, θύμιζαν εξετάσεις κι εγώ θεωρώ ότι επειδή περάσατε και θα περάσετε πολλές εξετάσεις στη ζωή σας, δεν έπρεπε και σ' αυτή τη διαδικασία να περνάτε από εξετάσεις, αλλά θα ευχόμουν να υπάρξει ο αυθορμητισμός, γι' αυτό και αλλάξαμε τον τρόπο επιλογής και έγινε με ηλεκτρονική κλήρωση για όσους εκδηλώσατε ενδιαφέρον. Είναι μία διαδικασία τυχαία, αλλά θα σας έχουν πει οι καθηγητές σας ότι και στην αρχαία Αθήνα που γεννήθηκε, που «εφευρέθηκε», θα έλεγα, η δημοκρατία, εκτός από διάφορα άλλα αξιώματα στα οποία εκλέγονταν, υπήρχε για διάφορα αξιώματα η εκ περιτροπής ανάθεση αξιωμάτων και η κλήρωση, άρα και η κλήρωση είναι μέσο δημοκρατίας από την αρχαία Ελλάδα ακόμη.

Καταλήγω, λοιπόν, λέγοντας ότι εδώ θέλουμε να σας δοθεί η ευκαιρία να μιλήσετε χωρίς να έχετε κάνει μία προεργασία, μ' ό,τι αυτό συνεπάγεται. Αυτό σημαίνει ότι μιλάω με τους καθηγητές μου, με καθοδηγούν, «γράψε τα έτσι, γράψε τα αλλιώς» ή καμιά φορά και με τους γονείς. Αυτό όμως δεν θα ήταν το δικό σας. Το δικό σας είναι αυτό που αυθόρμητα εκφράζεται με βάση αυτά που βιώνετε, αυτά που σκέφτεστε και που ονειρεύεστε και το πιο σημαντικό απ' όλα είναι μ' αυτά που ονειρευόμαστε.

Αν μπορώ να διατυπώσω μία παράκληση και σε σας είναι με βάση μ' αυτά που βιώνετε και κυρίως με βάση αυτά που ονειρεύεστε να διατυπώσετε και τις τελικές σας εισηγήσεις προς την πολιτεία γιατί εμείς θα καταθέσουμε στους αρμόδιους Υπουργούς τις δικές σας προτάσεις μ' όλη τη σοβαρότητα που αρμόζει και είμαι σίγουρος ότι κάποια θέματα δεν θα τα έχουμε σκεφθεί οι μεγαλύτεροι σε ηλικία αλλά θα είναι εντελώς φρέσκα και καινούργια. Όσο για κάποια άλλα στα οποία κι εμείς κάνουμε διαπιστώσεις, είναι θετικό το ότι συμπίπτουν οι διαπιστώσεις, όπως γι' αυτά που είπατε για τα νοσοκομεία, την έλλειψη προσωπικού, τη βελτίωση των υποδομών, την αλλαγή του τρόπου οργάνωσης και υποδοχής ασθενών και την αντικατάσταση των γραφειοκρατικών διαδικασιών με απλές διαδικασίες σήμερα που η τεχνολογία το επιτρέπει.

Όλα αυτά μπορεί να είναι κοινές διαπιστώσεις αλλά είναι σημαντικό ότι κι εσείς κι εμείς λέμε τα ίδια πράγματα, αλλά προσθέτετε και μία σειρά από προβληματισμούς και προτάσεις που εμείς δεν τις έχουμε

σκεφθεί. Αυτό είναι ελπιδοφόρο γιατί σε λίγα χρόνια αυτή η χώρα θα «κουμαντάρεται» από τη δική σας γενιά. Τα επόμενα χρόνια και οι επόμενες δεκαετίες είναι δικά σας, δεν είναι δικά μας. Εμείς θα είμαστε όλο και περισσότερο οι παρατηρητές. Τα επόμενα χρόνια και το μέλλον θα είναι στα δικά σας χέρια.

Εύχομαι καλή συνέχεια της συνεδρίαση και θα τα πούμε σήμερα, αύριο αλλά και μεθαύριο στην Ολομέλεια.

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πρόεδρο που μας μετέφερε την πραγματικά πολύτιμη πείρα του. Να καλωσορίσουμε εδώ την κ. Σοφία Ζαραμπούκα, την εκλεκτή συγγραφέα που είναι η Πρόεδρος της Επιτροπής του προγράμματος, καθώς και τον κ. Γενικό Γραμματέα της Βουλής.

(Χειροκροτήματα)

Ο Πρόεδρος κ. Πετσάλνικος ανέφερε λίγο πριν φύγει ότι είναι πολύ νωρίς ακόμα για να ασχολείστε με τα κοινά. Έχετε τις σπουδές σας και τη δουλειά σας στο μέλλον. Θέλω να κάνω μία παρένθεση και να πω ότι πάντα οι σπουδές μαζί με την πείρα της δουλειάς είναι πολύτιμες για κάθε πολίτη για να μπορεί να διαχειριστεί το θέμα της αλληλεγγύης και του εθελοντισμού που ανέφερε η νεαρή συνάδελφος προηγουμένως. Το λέω αυτό γιατί όντας στην ηλικία σας στα πρώτα μεταπολιτευτικά χρόνια, παράλληλα με τις σπουδές μου αγαπούσα πολύ τη μουσική και δούλευα στον κ. Πατσιφά στη ΛΥΡΑ. Δεν θα το θυμάται η κ. Ζαραμπούκα. Αυτό ήταν όταν έκανε αυτά τα υπέροχα βιβλία της. Θέλω να σας πω ότι ανεξάρτητα από το τι σπουδάζεις, το να αντλείς και να συλλέγεις εμπειρίες από παράλληλους κλάδους και ιδιαίτερα χώρους πολιτισμού ή χώρους εθελοντισμού, όπως ανέφερε προηγουμένως, σε κάνει έναν άνθρωπο με ανοιχτούς ορίζοντες και μετατρέπει αυτό το πολυμήχανο του Έλληνα από μαγκιά -που είναι η κακή έννοια- σε πραγματική δημιουργία. Να το κρατήσετε αυτό για πάντα. Δεν θέλω σαν γιαγιά να σας δίνω συμβουλές, αλλά αυτό φέρνει ανατροπή στη ζωή και φέρνει καλώς εννοούμενη επιθετικότητα και καλώς εννοούμενη διεκδίκηση.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Εγώ θα ήθελα να προσθέσω ότι αυτό είναι και το συγκριτικό πλεονέκτημα της νέας γενιάς, ότι δηλαδή έχει πρόσβαση σ' όλες αυτές τις πηγές γνώσης, έχει μία γενικότερη παιδεία, έχει γενικότερα εφόδια και αυτό πρέπει να το εκμεταλλευθείτε. Αυτό είναι που ξεχωρίζει τη νέα γενιά. Πρέπει να εκμεταλλευθείτε όλα αυτά τα εχέγγυα, όλα αυτά τα εφόδια στα οποία έχετε πρόσβαση.

Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής, Μαρία Ιωακείμ.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Ευβοίας): Θα ήθελα να επισημάνω ότι παίζει ρόλο η ηλικία των γονέων και το πότε θα κάνουν τα παιδιά τους. Αν τα κάνουν σε μεγάλη ηλικία, υπάρχει ένα χάσμα, ένα κενό και δεν συμφωνούν οι απόψεις, με αποτέλεσμα τα παιδιά να βγουν εκτός ελέγχου.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Σας ευχαριστούμε πολύ.

Η κ. Κοκαράκη έχει το λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΚΑΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Εγώ δεν συμφωνώ καθόλου μ' αυτό. Ο μπαμπάς μου έχει πολύ μεγάλη διαφορά ηλικίας με μένα σε σχέση με τους υπόλοιπους γονείς. Πιστεύω ότι είναι θέμα προσωπικότητας και χαρακτήρα. Έχω δει πολλούς νέους γονείς να είναι αυταρχικοί και να μην συνεννοούνται με τα παιδιά τους, ενώ εγώ με τον μπαμπά μου που με περνάει ηλικιακά πολλά χρόνια συνεννοούμαστε πολύ καλά και δεν έχουμε κανένα πρόβλημα.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Άρα, είναι θέμα προσωπικότητας.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Εύβοιας): Υπάρχει και το θέμα της δουλειάς. Πολλοί γονείς επειδή έχουν δική τους επιχείρηση δεν αφήνουν τα παιδιά να σπουδάσουν και να κάνουν τις δικές τους επιλογές και τη δική τους δουλειά κι έτσι τα παιδιά είναι εξαρτημένα πάλι από τους γονείς τους. Αυτό δεν είναι καθόλου σωστό και συμβαίνει συνήθως με τους γονείς μεγάλης ηλικίας.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστώ πολύ.

Επειδή θέλουμε να βγάλουμε ορισμένα συμπεράσματα από τα θέματα τα οποία συζητάμε -πήγαμε αναλυτικά και κάνατε και τις εισηγήσεις σας σε πολλά θέματα, στο θέμα της υγείας, των μονογονεϊκών οικογενειών, ενημέρωση για τις εκτρώσεις, αμβλώσεις κλπ- ένα θέμα το οποίο θα ήθελα λίγο να δουλέψετε και να ακούσουμε τις απόψεις σας, είναι αυτό για το οποίο ακροθιγώς μιλήσαμε, των σχέσεων των οικογενειών. Οι γονείς, θέλοντας να προσφέρουν τα πάντα στα παιδιά τους, τους στερούν την παρουσία τους και οδηγούμαστε σε απομονωμένες οικογένειες, που όπως είπε ο Ηλίας πριν, οι απομονωμένες οικογένειες κάνουν παιδιά απομονωμένα, χωρίς φίλους, πιο ευάλωτα στα ναρκωτικά.

Θα ήθελα, όμως, σας παρακαλώ, μαζί με τις εισηγήσεις σας, να έχετε και πρόταση για το πώς μπορεί συντονισμένα και συντεταγμένα η Πολιτεία να δημιουργήσει μία υποδομή αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου.

Σας ευχαριστώ.

Ποιος θα ήθελε να πάρει το λόγο για την απομόνωση μέσα στις οικογένειες; Είναι ένα θέμα το οποίο δεν έχουμε δουλέψει και είναι μέσα στα θέματα της Επιτροπής.

Το λόγο έχει η Έφηβη Βουλευτής Κεφαλογιάννη Μαρία.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Κατά τη γνώμη μου, όσον αφορά στη σχέση του γονέα με το παιδί, σε αυτή τη σχέση είναι υπεύθυνος και ο γονέας, αλλά και το παιδί. Ο γονέας πρέπει να έχει

υπομονή και να συμπαραστήκεται στο παιδί. Το παιδί πρέπει να κατανοεί τις δυσκολίες που περνάει ο γονέας από την πίεση της δουλειάς του, το άγχος, το στρες που υπάρχει στην καθημερινότητά μας.

Σε αυτό, λοιπόν, μπορούν να συμβάλουν διάφορες, θα μπορούσα να πω, εκδηλώσεις, για να ενημερωθούν οι γονείς και τα παιδιά από ειδικούς -ψυχολόγους κ.λπ.- ώστε να είναι όσο το δυνατόν καλύτερη η σχέση μεταξύ των γονέων και των παιδιών και να μην υπάρχει αυτό το χάσμα.

Ευχαριστώ πολύ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Απλά, για να ενθαρρύνω τη συζήτηση ακόμη περισσότερο, θα ήθελα να μάθω κατά πόσο υπάρχει αυτό στο οποίο αναφέρθηκε η Μαρία, η επικοινωνία μεταξύ γονέα και παιδιού. Αισθάνεστε τον πατέρα σας ή τη μητέρα σας φίλους; Μπορείτε να συζητήσετε θέματα και προβλήματα που σας απασχολούν; Ξέρετε, πολλά θέματα ίσως ακόμα θεωρούνται ταμπού. Μπορεί κάποια να ντρέπεστε να τα πείτε. Έχετε αυτή την επικοινωνία; Η Έφηβη Βουλευτής Μαρία Ιωακείμ έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Ευβοίας): Ήθελα να πω ότι υπάρχει ταμπού, όταν οι γονείς είναι μεγάλοι. Γι' αυτό το έθεσα κιόλας. Δεν μιλάνε συχνά για τα προβλήματα της εφηβείας που έχουν τα παιδιά, για θέματα ψυχολογίας, προσωπικά θέματα. Δεν υπάρχει. Και σε αυτό φταίει η διαφορά ηλικίας που είναι μεγάλη.

Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Η Έφηβη Βουλευτής Λαζαΐ Ρωμήνα έχει το λόγο.

ΡΩΜΗΝΑ ΛΑΖΑΪ (Α΄ Αθήνας): Θα ήθελα να προσθέσω ότι συνήθως οι γονείς παραμελούν τα παιδιά, ειδικά στην εφηβεία που χρειάζονται μεγάλη βοήθεια. Τα παιδιά φοβούνται και τις αντιδράσεις των γονιών τους. Δηλαδή, σκέφτομαι το να πιάω να πω κάτι στη μητέρα μου, γιατί φοβάμαι την αντίδρασή της. Γενικά, φοβάμαι τον τρόπο αντιμετώπισής της. Γι' αυτό είναι και πιο απομακρυσμένοι. Συνήθως οι γονείς, αντί να προσπαθούν να νιώσουν λίγο τα παιδιά τους, να έρθουν πιο κοντά τους, δεν ασχολούνται καθόλου. Πιστεύουν ότι είναι καλά, ότι δεν έχουν προβλήματα, επειδή είναι παιδιά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστώ,

Απλά να ρωτήσω, επειδή αναφέρθηκε από προηγούμενη συνάδελφο, αν παίζει ρόλο η διαφορά ηλικίας. Ξέρετε, υπάρχουν γονείς που είναι μιας μεγαλύτερης ηλικίας.

Να ακούσουμε και την άποψη της κυρίας Ζαραμπούκα.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής του προγράμματος): Θέλω να πω ότι αυτό αρχίζει και πάρα πολύ νωρίς. Και απευθύνομαι σε εσάς πιο πολύ σαν μελλοντικούς γονείς.

Υπάρχει και αυτό που αντιμετωπίζουμε με την τεχνολογία, της οποίας είμαι μαθήτρια. Εγώ τώρα άρχισα και είμαι πάρα πολύ προβληματισμένη για το πώς να διαλέξω, πώς να μεταχειριστώ αυτά τα υπέροχα εργαλεία. Υπέροχα. Δεν έχω καμία αντίρρηση γι' αυτό.

Επανερχομαι, λοιπόν, και απευθύνομαι σε εσάς σαν μελλοντικούς γονείς. Αυτό το πρόβλημα αρχίζει πάρα πολύ νωρίς. Τώρα έχουμε τις βιντεοκασέτες. Όλα τα μικρά παιδιά είναι μπροστά στην τηλεόραση για να μπορέσει η μαμά να τηλεφωνήσει, να ξεκουραστεί.

Δεν δουλεύει αυτό το σύστημα παιδιά. Όχι ότι θα υπερασπιστώ το βιβλίο –θα το κάνω, βέβαια, γιατί έχω πολύ σοβαρούς λόγους να το κάνω- αλλά το βιβλίο για τα μικρά, μικρά παιδιά σημαίνει διάλογος. Και αρχίζει από εκεί. Από εκεί αρχίζει η σχέση με τον γονιό. Και δεν τελειώνει, γιατί το παιδί πάντα έχει ερωτήματα.

Το καινούργιο σύστημα είναι, το στήνουμε μπροστά σε κάτι που προβάλλεται. Και πολλές φορές τηλεφωνώ σε νέες κοπέλες που έχουν παιδιά και μου λένε, «δύο λεπτά να αλλάξω κασέτα, για να συνεχίσουμε».

Από εκεί αρχίζει, λοιπόν. Από πολύ νωρίς.

Βέβαια, έχετε προβλήματα. Δεν αμφιβάλλω. Σε λίγο, όμως, θα είστε εσείς γονείς και λάβετε το υπόψη σας πάρα πολύ.

Επίσης, όταν διαλέγετε βιβλία, να αρέσουν σε εσάς. Αν πλήττει κανείς διαβάζοντας στο παιδί του ένα βιβλίο και χασμουριέται, βαριέται και το παιδί. Κι εμείς να γράφουμε σε δύο επίπεδα και για εσάς και για εκείνα, αν μπορούμε.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής κ. **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ**)
(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να καλωσορίσουμε τον πρώην Πρόεδρο της Βουλής κ. Δημήτριο Σιούφα. Και αυτός γνώστης και κοινωνός όλης αυτής της προσπάθειας της «Βουλής των Εφήβων». Την έχει ζήσει από κοντά τη διαδικασία αυτή.

Κύριε Πρόεδρε, θα ήταν και πολύ χρήσιμη μία τοποθέτησή σας στα παιδιά.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΙΟΥΦΑΣ (Τέως Πρόεδρος της Βουλής): Σήμερα είναι η μέρα των παιδιών και είμαστε εδώ για να ακούσουμε αυτά που εκείνα ήρθαν εδώ για να μας πουν.

Θέλω, όμως, να τους ευχηθώ να είναι καλότυχα, να μην απογοητεύονται, να προσπαθούν και να ζουν με όνειρο. Όνειρο για τον εαυτό τους, την οικογένειά τους και την πατρίδα.

Κάθε επιτυχία στη ζωή σας!

(Χειροκροτήματα)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Πρόεδρε.

Το λόγο έχει η Έφηβη Βουλευτής κα Σοφία Μάστορα.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΣΤΟΡΑ (Α΄ Αθήνας): Όσον αφορά σ' αυτό που είπατε πριν, ότι ξεκινάει από μικρή ηλικία, ναι, σίγουρα ξεκινάει. Όσο μικρότερο ενδιαφέρον λαμβάνει το παιδί, τόσο μεγαλύτερο είναι το χάσμα όταν θα μεγαλώσει και θα είναι στην εφηβεία.

Εκτός αυτού, όταν θα είναι στην εφηβεία, οι γονείς δεν είναι ότι δεν ενδιαφέρονται για τα παιδιά, απλά προσπαθούν, όχι να τα αποκόψουν, αλλά να τα «προστατεύσουν». Γι' αυτό σε εμάς τους εφήβους μας φαίνεται τώρα ότι μας φωνάζουν, ότι δεν μας καταλαβαίνουν. Σίγουρα, όμως, έχουν και αυτοί μερικά δίκια.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής του προγράμματος): Η προστασία είναι βασικό.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΣΤΟΡΑ (Α΄ Αθήνας): Το ότι αυτά τα παιδιά μπλέκουν πιο εύκολα στα ναρκωτικά, ισχύει. Διότι, ουσιαστικά, αν δεν έχουν παρέες κλπ., ώστε να ανοιχτούν, να μάθουν τι γίνεται έξω από τον οικογενειακό κύκλο, με την πρώτη παρέα που θα βρουν, θα μπλέξουν.

Ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα)

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε.

Ο Έφηβος Βουλευτής Κερεμιδής Χρήστος έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Το θέμα του χάσματος των γενεών είναι ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει η οικογένεια σήμερα. Το θέμα αυτό ξεκινάει κυρίως από την διαφορά ηλικίας. Το ότι οι γονείς είναι μεγαλύτεροι, δεν πρέπει να είναι πρόβλημα. Μπορούν άνετα να πάνε σε έναν ψυχολόγο και οι ίδιοι και τα παιδιά. Οι ίδιοι να πάνε σε έναν ψυχολόγο για να μπορέσουν να καταλάβουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι. Και οι νέοι, με τη σειρά τους, αν έχουν μία ψυχολογική υποστήριξη στο σχολείο, θα μπορέσουν να πάρουν το κουράγιο και το θάρρος να μιλήσουν στους γονείς τους.

Ευχαριστώ.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής του προγράμματος) : Θα ήθελα ακόμα κάτι να ρωτήσω.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Βεβαίως.

ΣΟΦΙΑ ΖΑΡΑΜΠΟΥΚΑ (Πρόεδρος της Επιτροπής του προγράμματος): Παιδιά, μεταξύ σας δεν μιλάτε για τα προβλήματα με τους γονείς; Λέει ο ένας στον άλλον: «Έχω αυτά τα προβλήματα με τους γονείς μου;»

Εγώ πιστεύω ότι εδώ στην Ελλάδα το θέμα του ψυχολόγου σε ένα μεγάλο ποσοστό το λύνουμε μιλώντας ο ένας στον άλλον. Φυσικά, πάντα μπορεί να πάρει κανείς μία επιστημονική συμβουλή, αλλά ρωτάω: Μιλάτε γι' αυτά τα πράγματα μεταξύ σας;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Μαρία Ιωακείμ.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Ευβοίας): Έχω να πω ότι κάποια παιδιά μιλάνε γιατί παίρνουν και διάφορες πρωτοβουλίες. Τους βοηθάνε.

Επίσης, θέλω να συμφωνήσω με το παλικάρι που είπε προηγουμένως για τον ψυχολόγο, αλλά εάν δεν το καταλαβαίνουν ότι έχουν πρόβλημα και νομίζουν ότι ...

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Οι γονείς εννοείτε.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Ευβοίας): Ναι, οι γονείς. Και νομίζουν ότι μεγαλώνουν σωστά την οικογένεια.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Ιωάννα Αντωνοπούλου.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Ηλείας): Θεωρώ ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων, πλέον, έχει χάσει την επαφή με τους γονείς του. Αυτή η διάβρωση στην οικογένεια οφείλεται κυρίως στην αλλοτρίωση της κοινωνικής πραγματικότητας, διότι οι απαιτήσεις, στις οποίες καλούνται οι γονείς να ανταποκριθούν, είναι πάρα πολύ υψηλές και προκειμένου να τα φέρουν εις πέρας σε οικονομικό επίπεδο, δουλεύουν πάρα πολλές ώρες και αυτό τους έχει αφαιρέσει ποιοτικό χρόνο σε ό,τι αφορά στην ενασχόληση και στη σχέση με τα παιδιά τους. Από την άλλη μεριά, τα παιδιά και αυτά με τη σειρά τους βλέπουν έλλειψη θέλησης κυρίως από τους γονείς και χρόνου και έτσι χάνεται η σχέση μεταξύ τους.

Σ' αυτό θα μπορούσε, όμως, και το σχολείο να συντελέσει με την παροχή διάφορων υπηρεσιών από ψυχολόγους ή κοινωνικούς, οικογενειακούς συμβούλους, που θα μπορούσαν να φέρουν σε επαφή τους γονείς με τα παιδιά, να ακούνε τον προβληματισμό των παιδιών, να τον μεταφέρουν με τη σειρά τους στους γονείς, ώστε να υπάρχει μία πιο άρρηκτα συνδεδεμένη σχέση μεταξύ σχολείου και γονέων. Κατά συνέπεια, έτσι θα έρθουν και πιο κοντά οι γονείς με τα παιδιά τους.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Σε ευχαριστούμε πολύ, Κατερίνα.

Το λόγο έχει η Βασιλική Αγαθαγγελίδου.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΟΥ (Νομός Πιερίας - Εισηγήτρια): Θα ήθελα να πω ότι οι γονείς πολλές φορές αν και τα παιδιά τους μιλάνε για τα προβλήματά τους, γενικά για τους προβληματισμούς που τους απασχολούν, δεν μπορούν να τους απαντήσουν και να τα συμβουλέψουν λόγω του ότι και αυτοί οι ίδιοι δεν βοηθήθηκαν από τους γονείς τους, δεν πήραν παραδείγματα. Οπότε δεν ξέρουν πώς ακριβώς να φερθούν στα ίδια τους τα παιδιά. Τις περισσότερες φορές τα παιδιά μένουν με τις απορίες, χάνεται η επικοινωνία μεταξύ των γονιών και γενικά τα παιδιά βρίσκονται σε αδιέξοδο.

Γι' αυτό καλό θα ήταν τα σχολεία – γιατί υπάρχουν και πολλές οικογένειες δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πάνε σε ψυχολόγους – να παρέχουν ψυχολόγους. Να γίνονται συνεδριάσεις ανά μήνα ή δίμηνο με τους γονείς, να τους καλούν και να τους ενημερώνουν για το πώς θα πρέπει να φερθούν στα παιδιά. Με

αυτόν τον τρόπο οι γονείς θα μπορούν να ενημερώνουν κατάλληλα τα παιδιά τους και αυτά θα έχουν την υποστήριξη των γονιών τους, θα νιώθουν καλύτερα και θα είναι ενημερωμένα στο μέλλον.

Σας ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Χρήστος Κερεμιδής.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Αυτό που θέλω να πω είναι ότι γενικότερα στην Ελλάδα υπάρχουν ταμπέλες, υπάρχουν ταμπού και τα παιδιά ντρέπονται να μιλήσουν με τους γονείς τους, κυρίως για σεξουαλικής φύσεως θέματα.

Αυτό που πρέπει να γίνει είναι οι γονείς, επιτέλους, να εκσυγχρονιστούν και να μπορέσουν να καταλάβουν τα παιδιά τους και να βρουν το κουράγιο να τους μιλήσουν και να καταλάβουν τα προβλήματά τους.

Ευχαριστώ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ. Είναι πολύ σημαντικό αυτό.

Το λόγο έχει η Ραφαέλα Κωσταρή.

ΡΑΦΑΕΛΑ ΚΩΣΤΑΡΗ (Κύπρος): Εγώ νομίζω ότι τα κορίτσια βρίσκονται πιο κοντά στους πατέρες και τα αγόρια πιο κοντά στις μητέρες. Η γνώμη μου είναι ότι όταν ξεκινά αυτός ο ανταγωνισμός, απομακρύνεται λίγο από τη μητέρα, είσαι πιο κοντά στον πατέρα.

Εγώ πιστεύω ότι δεν μπορώ να πω να πάω να πω τα προσωπικά μου στον πατέρα μου ή στη μητέρα μου, γιατί μπορεί να πιστεύουν κάτι άλλο και να ξεκινήσει καβγάς. Καλύτερα να μιλήσω σε κάποια φίλη για τα προσωπικά μου. Αν όμως σε απασχολεί ένα άλλο θέμα μπορείς άνετα να πας να μιλήσεις στους γονείς σου.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε.

Το λόγο έχει ο Ηλίας Μαργέλος.

ΗΛΙΑΣ ΜΑΡΓΕΛΟΣ (Β΄ Αθήνας): Θα ήθελα να διαφωνήσω για τα περί ψυχολόγων ή οτιδήποτε άλλο. Ένα παιδί ουσιαστικά όλοι ξέρουμε ότι τις περισσότερες φορές, όταν δημιουργούνται οικογένειες, σχέσεις, είναι καρπός έρωτα και αγάπης. Το να καταφεύγουμε σε ψυχολόγους ή να ψαχνόμαστε για άλλες λύσεις καταργεί ουσιαστικά το στερεότυπο της οικογένειας. Έτσι είναι.

Το θέμα είναι τι πραγματικά εμείς θέλουμε, πλέον - από ό,τι άκουσα από τα παιδιά - να έχουμε γονείς ή να έχουμε φίλους; Γιατί, αν θέλουμε φίλους, πιστεύω ότι είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε σχέσεις μόνοι μας. Είμαστε στην ηλικία που μπορούμε να δημιουργήσουμε σχέσεις για διάλογο, όπως ειπώθηκε, και για πολλά άλλα. Όταν δεν έχουμε τους γονείς μας και είναι σαν φίλοι ουσιαστικά, υπάρχουν παράπονα. Εμένα που μου έχουν εκφραστεί παράπονα σε κοινές παρέες, ότι ο «πατέρας ή η μάνα μου δεν είναι δίπλα, όπως είναι οι δικοί σου, είναι αλλιώς». Δηλαδή, θέλουμε να καταργηθεί το πλαίσιο της οικογένειας; Δεν το θεωρώ απαραίτητο.

Ευχαριστώ πολύ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Να κάνω μία διευκρίνιση.

Είναι πολύ σωστή η παρατήρησή σου και αν κατάλαβα καλά, αν διερμηνεύω τον προβληματισμό σου σωστά, λες ότι, ναι μεν να διατηρούμε τη σχέση με την οικογένειά μας για να μην διαρραγεί αυτός ο βασικός ιστός της μονάδας της κοινωνίας, αλλά οι γονείς είναι γονείς και οι φίλοι είναι φίλοι, όχι μόνο σε επίπεδο σεβασμού, αλλά και σε επίπεδο ουσίας, γιατί διαφορετικά τα παιδιά μπορεί να απομονωθούν και να κάνουν μία μικρή ενότητα μέσα στην οικογένεια και να χάσουν τη δυνατότητα επικοινωνίας με τους φίλους τους.

Θέλω να σου διευκρινίσω, όμως, το εξής: Αυτό που ειπώθηκε εδώ περί κοινωνικών συμβούλων και περί ενίσχυσης μέσα από το σχολείο, είναι διαφορετικό. Επειδή τα παιδιά ζουν σε μία τεράστια ένταση και επειδή όλοι βιώνουμε μία δύσκολη κατάσταση οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά - σε όλη την Ευρώπη είναι ένα θέμα που το αντιμετωπίζουμε - οι γονείς αναγκάζονται να κάνουν δύο και τρεις δουλειές και πολλές φορές τα παιδιά είναι απομονωμένα ακόμα και για τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό.

Έθεσε η κυρία Ζαραμπούκα, πάρα πολύ σωστά, έμμεσα το θέμα της απομόνωσης. Όταν το παιδάκι από πολύ μωρό ζει μία εικονική πραγματικότητα, φανταστείτε ότι αυτό το παιδί μετά θα πάει στον υπολογιστή, στην καλύτερη περίπτωση υπόκειται στον κίνδυνο της απομόνωσης και του ασαφούς προσανατολισμού.

Νομίζω εκεί έθεσαν οι συνάδελφοί σου το θέμα της πιθανής ενίσχυσης από κοινωνιολόγο και ψυχολόγο. Σαφώς, όχι να μετατρέψουμε την οικογένεια σε ένα θερμοκήπιο πειραματισμού, γιατί χαλάμε -όπως πολύ σωστά είπες- τον αυθορμητισμό στις σχέσεις.

Δεν ξέρω αν συμφωνείτε συνάδελφε, αυτό έπρεπε να διευκρινήσουμε, αλλά βλέπω καταιγισμό από ομιλητές

Το λόγο έχει ο Άγγελος Ευαγγελίδης.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Είχα διαβάσει έρευνες που έλεγαν ότι τα παιδιά μέχρι τριών ετών που νιώθουν αυτή την απομόνωση, κακοποιούνται και δεν έχουν τη σύνδεση με τους γονείς τους, τμήματα του εγκεφάλου τους δεν λειτουργούν, όσο λειτουργούν άλλων παιδιών που έχουν αυτήν τη σύνδεση και το διάλογο με τους γονείς τους. Οπότε καταλαβαίνετε πόσο σημαντικός είναι - και επιστημονικά για το παιδί, όχι μόνο ψυχολογικά, αλλά και για τον εγκέφαλό του - είναι ο διάλογος και η επικοινωνία με τους γονείς τους, ειδικά μέχρι την ηλικία των τριών ετών.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε.

Το λόγο έχει η Μαρία Ιωακείμ.

ΜΑΡΙΑ ΙΩΑΚΕΙΜ (Νομός Ευβοίας): Θέλω να απαντήσω στον Ηλία Μαργέλο, που είπε για φίλους ή γονείς. Μπορούμε να έχουμε και τα δύο. Γονείς - φίλους. Δηλαδή, λόγω ηλικίας να είναι οι γονείς μας κοντά σε εμάς και να τους λέμε και τα προβλήματά που έχουμε.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Αφροδίτη Κολοκάθη.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΟΛΟΚΑΘΗ (Νομός Μεσσηνίας): Θέλω να πω ότι υπάρχει μία ενδιαμέση κατάσταση από το ένα άκρο της φιλίας και την οικογένεια. Μπορεί να γίνει όχι ακριβώς αυτός ο συμβιβασμός που είπε η κοπέλα πριν, απλά η κατανόηση, ο διάλογος και η συζήτηση των περισσοτέρων, αν όχι όλων, θεμάτων είναι απαραίτητη μεταξύ των γονέων και του παιδιού, για το λόγο ότι από εκεί ξεκινούν τα περισσότερα ψυχολογικά προβλήματα, τα οποία μπορεί να έχει ένα παιδί, ο κοινωνικός αποκλεισμός, το να νιώσει περιττό στην κοινωνία, να νιώσει κατώτερο, γενικά να δημιουργήσει πολύ μεγάλο πρόβλημα στον εαυτό του.

Γι' αυτό πιστεύω ότι κάποια θέματα όντως μεταξύ των φίλων συζητούνται πιο εύκολα και μπορείς να πάρεις και καλύτερες λύσεις, αλλά κάποια άλλα είναι απαραίτητο να συζητηθούν οπωσδήποτε με την οικογένεια, για να μην υπάρχει επιρροή άσχημη και να γίνει πιο δυνατός ο θεσμός.

Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πάρα πολύ. Βέβαια, βλέπω μεγάλο ενδιαφέρον από τους ομιλητές.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ας αρχίσουμε κάνοντας ένα γύρο ομιλητών, γιατί πρέπει και να ψηφίσουμε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Να το κάνουμε, αλλά μήπως θα έπρεπε να μιλήσουν και κάποια παιδιά τα οποία δεν έχουν μιλήσει καθόλου και θέλουν να μιλήσουν;

Ο Χρήστος Κερεμίδης έχει το λόγο.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Στο θέμα που θίχτηκε από το συνάδελφο για την κακοποίηση παιδιών, εκεί μιλάμε για ατομική ευθύνη του γονέα και πρέπει σίγουρα να υπάρξει κοινωνική πρόνοια, η οποία θα ελέγχει την οικογένεια και να υπάρχουν και οι απαραίτητες παρεμβάσεις.

Το θέμα γονείς-φίλοι, είναι ένα δύσκολο θέμα. Δεν πρέπει να συγχέουμε το γονέα με το φίλο. Σαφώς, βέβαια, πρέπει οι γονείς να είναι φίλοι με τα παιδιά τους, αλλά πρέπει να υπάρχουν κάποια όρια, γιατί πολλές φορές και εμείς οι ίδιοι τα ξεπερνάμε και φτάνουμε σε ακρότητες.

Ευχαριστώ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο Κωνσταντίνος Κοσσένας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΣΣΕΝΑΣ (Νομός Χίου): Εγώ διαφωνώ με το δίπτυχο φίλος-γονέας. Εγώ το γονιό μου τον θέλω γονιό μου και το φίλο μου τον θέλω φίλο μου. Ο γονιός μου δεν μπορεί να είναι φίλος μου και ούτε θέλω να είναι φίλος μου. Στο φίλο μου θα πω το πρόβλημά μου, ό,τι με απασχολεί εκείνη τη στιγμή ή κάτι τέτοιο, ενώ ο πατέρας μου, η μητέρα μου θέλω να μου πουν τη γνώμη τους για ένα θέμα και εγώ στο τέλος να αποφασίσω εάν είναι σωστό ή λάθος.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Σοφία Μάστορα έχει το λόγο.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΣΤΟΡΑ (Α΄ Αθήνας): Και εγώ αυτό ήθελα να πω, γιατί ο γονιός δεν γίνεται να είναι φίλος σου. Στο γονιό σου θα πεις ένα πρόβλημα που είναι σοβαρό. Θα το πεις και στους φίλους σου, αλλά δεν μπορούν να σε βοηθήσουν, ενώ αν το πεις στο γονιό σου, πάντα θα μπορεί να σε βοηθήσει, γιατί είσαι παιδί του και θα κάνει οτιδήποτε είναι καλό για σένα.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Αικατερινή Κοκαράκη έχει το λόγο.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΚΑΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Σίγουρα δεν μπορούμε να ταυτίσουμε τις δύο έννοιες. Είναι διαφορετικός ο φίλος, διαφορετικός ο γονιός στη ζωή μας, το να συζητάς όμως με το μπαμπά σου, με τη μαμά σου είναι θέμα επικοινωνίας και λόγω εμπειρίας είναι άνθρωποι που μπορούν να σου μιλήσουν με ανιδιοτέλεια, να σε συμβουλευσουν και να σε βοηθήσουν να πορευτείς πιο σωστά στη ζωή σου.

Βέβαια έχει να κάνει και με το πόσο ανοικτόμυαλος και δημοκρατικός μπορεί να είναι ένας γονιός, ώστε να ενθαρρύνει το παιδί του να του μιλήσει, να μη διστάζει, να μιλάει ανοικτά, να κάνει τις ερωτήσεις του για να μαθαίνει πράγματα από ανθρώπους που έχουν ζήσει μερικές εμπειρίες παραπάνω.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Μαρία Κεφαλογιάννη έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Ηρακλείου): Να προσθέσω μία-δύο προτάσεις μόνο.

Συμφωνώ με τη συνάδελφο μου, την Κατερίνα και θέλω να πω, επίσης, ότι άλλες συμβουλές θα σου δώσει ο γονιός και άλλες ο φίλος σου για το ίδιο θέμα. Ο γονέας θα σου δώσει συμπαράσταση και σύμφωνα με την πείρα του θα σε συμβουλευσει, ενώ ο φίλος σου δεν έχει τόση εμπειρία όσο ο γονέας σου και θα σε συμβουλευσει, σύμφωνα με τη δική του προσωπική γνώμη.

Ευχαριστώ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Αφροδίτη Κολοκάθη έχει το λόγο.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΟΛΟΚΑΘΗ (Νομός Μεσσηνίας): Θα ήθελα να πω πάνω σε αυτό που θίχτηκε τώρα από τα παιδιά πίσω ότι εάν ένα παιδί έχει τη διάθεση να μιλήσει στο γονιό του για κάποιο θέμα που τον απασχολεί και βλέπει ότι από το γονέα δεν υπάρχει ανταπόκριση, πώς θα νιώσει; Ο γονέας πρέπει να είναι γονέας. Ωραία, εντάξει. Και αν εγώ θέλω να πάω να του πω κάτι που να είναι πιο προσωπικό, πάω να το αναφέρω και μου κάνει αποκλεισμό της συζήτησης, εγώ πώς θα νιώσω;

Γι' αυτό αυτός ο διαχωρισμός εμένα δεν με βρίσκει τελείως σύμφωνη.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Αγγελική Αγγελοπούλου έχει το λόγο.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Κορινθίας): Θέλω να πω ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να συγχέονται οι δύο ρόλοι, φίλος και γονέας, διότι πρέπει να κατανοήσουμε ότι οι γονείς έχουν ζήσει σε μια άλλη εποχή και έχουν κάποια διαφορετικά πρότυπα, θα μας συμβουλευσουν διαφορετικά. Είναι προτιμότερο να

συζητάμε με τους φίλους μας για κάποια πιο προσωπικά θέματα. Βεβαίως, όσο μπορούμε να συζητάμε και με τους γονείς μας, να υπάρχει δηλαδή μια επικοινωνία.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Ναταλή Δημητρίου έχει το λόγο.

ΝΑΤΑΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Κύπρος): Θα ήθελα να αναφερθώ στην ψυχολογική υποστήριξη. Καλό θα ήταν να διεξάγονται σεμινάρια ή εκδηλώσεις για γονείς που επιθυμούν ή πρόκειται να αποκτήσουν παιδιά, ούτως ώστε όχι απαραίτητα να υιοθετήσουν κάποιες ιδέες, αλλά να πάρουν μια γενική ιδέα για το πώς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους, για να μη δημιουργηθεί αυτό το μεγάλο χάσμα μεταξύ τους στο μέλλον.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Ιωάννα Αντωνοπούλου έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Αναφέρθηκε πολλές φορές ότι οι γονείς δεν είναι δίπλα στα παιδιά τους κατά την εφηβεία. Πιστεύω ότι κάποιος μπορεί να είναι μεγαλύτερης ηλικίας, δηλαδή να έχει μεγάλη διαφορά από το παιδί του και να είναι ο καλύτερος μπαμπάς ή η καλύτερη μαμά του κόσμου. Δεν μπορούμε να το γενικεύσουμε αυτό το θέμα.

Εγώ μεγάλωσα στο εξωτερικό και έχω μάθει από τους γονείς μου ότι δεν μπορούν να μας αφήσουν στην εφηβεία. Επειδή μένουμε στο εξωτερικό και πρέπει να είμαστε δεμένοι, δεν μπορούν να επιτρέψουν στον εαυτό τους να χάσουν το παιδί τους, επειδή δεν είναι δίπλα του στην εφηβεία. Θέλοντας και μη πρέπει να γίνουν ανοικτόμυαλοι, δηλαδή να ανοίξουν τον ορίζοντά τους.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Και διαλλακτικοί.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Γερμανία): Να υποστηρίζουν το παιδί τους. Αυτό έχω καταλάβει. Ευχαριστώ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Μουζακίτη Μαρία έχει το λόγο.

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ (Νομός Λακωνίας): Απλώς θα ήθελα να επισημάνω ότι υπάρχουν δύο ειδών σχέσεις, αυτές που εμείς επιλέγουμε, όπως είναι οι φίλοι μας ή οι συμμαθητές ή οι συνάδελφοι –όχι βέβαια σε όλες τις περιπτώσεις- και οι σχέσεις που δεν είναι στο χέρι μας να τις επιλέξουμε, όπως οι σχέσεις μας με τα μέλη της οικογένειάς μας.

Είναι φυσικό μερικές φορές να υπάρχουν περιπτώσεις, όπου ερχόμαστε σε αντιπαράθεση, να υπάρχουν ρήξεις, να νιώθουμε απομονωμένοι, παρ' όλα αυτά αξίζει όλοι να συνειδητοποιήσουμε ότι η οικογένεια είναι πρωταρχικό κύτταρο της κοινωνίας, είναι μια πρώτη ένδειξη και η ιδέα της κοινωνικοποίησης ενός νέου ατόμου και ότι ο θεσμός της είναι πραγματικά σημαντικός και θεμέλιο κάθε κοινωνίας.

Γι' αυτό πρέπει και από την πολιτεία και από τα σχολεία και από όλους μας να δοθεί η σημασία που χρειάζεται, έτσι ώστε να κατανοήσουμε τις αξίες που παίρνουμε από αυτή και να προσπαθήσουμε να διατηρήσουμε μια δομή που να μας επιτρέπει να έχουμε και κάποιες προοπτικές εξέλιξης μέσα από αυτή.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Η Πηνελόπη Κούβαρη έχει το λόγο.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΚΟΥΒΑΡΗ (Νομός Σάμου): Εγώ θα συμφωνήσω με τους περισσότερους ότι ναι, θα πεις στους φίλους σου το πρόβλημά σου, όταν όμως μεγαλώσει το πρόβλημά σου, θα στραφείς στους γονείς σου, οπότε καλό είναι να υπάρχει επικοινωνία μεταξύ του γονιού και του παιδιού.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Ιωάννα Αντωνοπούλου έχει το λόγο.

ΙΩΑΝΝΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Ηλείας): Θεωρώ ότι ο γονέας θα πρέπει να είναι και φίλος και γονιός και αυτοί οι δύο ρόλοι θα πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένοι μεταξύ τους.

Γιατί οι γονείς είναι οι καθοδηγητές στη ζωή μας, είναι αυτοί που μας μεταφέρουν τις εμπειρίες τους, που μας καλλιεργούν ως άτομα και συμβάλλουν στο σχηματισμό της προσωπικότητάς μας.

Επομένως, θα πρέπει μόνοι να αφήσουμε τους γονείς μας να έρθουν σε επικοινωνία και να μας πλησιάσουν όσο το δυνατόν περισσότερο, γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι γονείς μας είναι αυτοί που μας αγαπάνε με ανιδιοτέλεια και θα πρέπει να μάθουν να μας αγαπούν γιατί κυρίως μας εκτιμούν ως άτομα και όχι περισσότερο επειδή είμαστε απλά παιδιά τους. Θα πρέπει να μάθουν να μας αγαπούν και να μας εκτιμούν κυρίως γι' αυτό που είμαστε.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει η Έφηβη Βουλευτής κυρία Λαζαί.

ΡΩΜΗΝΑ ΛΑΖΑΪ (Α' Αθήνας): Εγώ θα ήθελα να προσθέσω ότι, όπως είπε και η συνάδελφος, οι γονείς εννοείται ότι πρέπει να είναι και γονείς και φίλοι, γιατί υπάρχουν και άτομα τα οποία δεν είναι κοινωνικά, δηλαδή δεν έχουν φίλους. Σε ποιους θα στηριχτούν, αν έχουν ένα πρόβλημα; Εντάξει, τα λέμε όλα με τους φίλους μας, αλλά ως εκεί που πρέπει, όχι τα πάντα. Υπάρχουν και αυτά τα άτομα, τα οποία δεν έχουν συναναστροφές και πολλές φίλιες και ούτε έχουν γνωρίσει άτομα και στηρίζονται πιο πολύ στους γονείς.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ορίστε, το λόγο έχει η Έφηβη Βουλευτής κυρία Μαυροβουνιώτη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗ (Βέλγιο): Εγώ απλώς θα ήθελα να πω ότι βλέπω ότι στην Ελλάδα, που βρίσκομαι αυτές τις μέρες, ο ρόλος του ψυχολόγου έχει μια ιδιαίτερη σημασία. Έχουμε ταυτίσει το ρόλο του ψυχολόγου με το ρόλο του ψυχιάτρου.

Στο Βέλγιο και σε πολλές ξένες χώρες, ιδιαίτερα της Ευρώπης, ο ρόλος του ψυχολόγου είναι πολύ σημαντικός στις οικογένειες, στις σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ γονέων και παιδιών, αλλά και μεταξύ των παιδιών σε μια οικογένεια. Και συνήθως πολλές οικογένειες πληροφορούνται και θέλουν τη βοήθεια ενός ψυχολόγου.

Οπότε δεν μπορούμε να ταυτίζουμε τον ψυχίατρο, ο οποίος γιατρεύει την ψυχή, όπως λέει και η σημασία της λέξης, με τον ψυχολόγο, του οποίου τον ρόλο μπορεί να παίξει και ένα τρίτο άτομο, ένας φίλος της οικογένειας. Απλά πηγαίνεις σε έναν πιο ειδικό, ο οποίος έχει πάρει το πτυχίο. Δεν είναι ένας ψυχίατρος.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ο Έφηβος Βουλευτής κ. Βασιλάκης έχει το λόγο.

ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ (Νομός Άρτας): Θα ήθελα να πω ότι είναι απολύτως γνωστό ότι μέσα από την οικογένεια και από τους φίλους μαθαίνουμε τις αξίες και τις εμπειρίες της ζωής. Μπορούμε να δεθούμε άρρηκτα με τους φίλους, περισσότερο απ' ό,τι με την οικογένεια. Στην οικογένεια, και λόγω της διαφοράς ηλικίας που υπάρχει μεταξύ των γονιών και των παιδιών, μπορούμε να πούμε μεταξύ μας αυτά που μας προβληματίζουν και αυτά που μας στεναχωρούν περισσότερο. Αλλά με τους φίλους μπορούμε να επικοινωνήσουμε πιο ελεύθερα και να πούμε αυτά που μας απασχολούν και αυτά που θέλουμε να υποστηρίξουμε όσον αφορά και στον κοινωνικό, όσο και στον πολιτικό τομέα.

Αλλά οι γονείς μπορεί να μην καταλαβαίνουν αυτά που θέλουμε να πούμε και αυτά που θέλουμε να δείξουμε. Υπάρχει μια περίπτωση να μην μας καταλάβουν, να μη μας κατανοήσουν και να παρεξηγηθούν και να καταλάβουν άλλα αντί άλλων.

Γι' αυτό το πράγμα περισσότερο στρέφουμε την προσοχή μας στους φίλους, έτσι ώστε να γίνεται μια πιο εποικοδομητική και πιο ζεστή συνεργασία μεταξύ μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει η Έφηβη Βουλευτής κυρία Ζαγκλαβάρα.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΖΑΓΚΛΑΒΑΡΑ (Νομός Καβάλας): Απλά θα ήθελα να πω ότι το γεγονός ότι υπάρχει χάσμα μεταξύ των γονιών και των παιδιών οφείλεται στο ότι οι ζωές μας έχουν αλλάξει πολύ τα τελευταία χρόνια. Η οικογένεια από κει που ζούσε κοντά στη φύση και είχε ελεύθερο χρόνο, τώρα δεν έχει. Τα παιδιά ζουν σε μεγάλες πολυκατοικίες, δεν μπορούν να παίξουν, δεν μπορούν να γνωρίσουν άλλα παιδιά της ηλικίας τους, δεν μπορούν να μιλήσουν και κατά συνέπεια δεν επικοινωνούν, γι' αυτό στρέφονται στους υπολογιστές και σε διάφορα άλλα. Δεν ξέρουμε στην ουσία πώς να επικοινωνήσουμε ή το έχουμε ξεχάσει.

Και όσον αφορά τους γονείς, εκείνοι τρέχουν όλη μέρα στις δουλειές τους και όταν έχουν χρόνο, είτε είναι πολύ κουρασμένοι είτε θέλουν κάτι άλλο πιο ανάλαφρο από το να συζητήσουν ουσιαστικά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Η Έφηβη Βουλευτής κυρία Δουλκαρίδου έχει το λόγο.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΔΟΥΛΚΑΡΙΔΟΥ (Νομός Καβάλας): Χαίρομαι που αναφέρθηκε πάλι το θέμα του ψυχολόγου και θα συμφωνήσω με τη συνάδελφο που διέκρινε τους ρόλους μεταξύ ψυχολόγου και ψυχίατρο. Απ' ό,τι ακούσαμε, η πλειονότητα θεωρεί την ύπαρξη ψυχολόγου στα σχολεία απαραίτητη και μαζί τους κι εγώ, γιατί ο ρόλος του ψυχολόγου δεν θα έγκειται στη θεραπεία, θα έχει ως στόχο την πρόληψη, ιδίως στις μικρότερες ηλικίες που τα παιδιά είναι πιο αυθόρμητα. Στις εφηβικές ηλικίες μερικά παιδιά κλείνονται και στον εαυτό τους και το ρόλο του ψυχολόγου συχνά παίζουν οι φίλοι μας.

Τώρα, όσον αφορά στις σχέσεις και στο ρόλο του γονέα, αυτό είναι κάτι που ό,τι και να πούμε η πολιτεία δεν μπορεί να κάνει κάτι, είναι καθαρά επιλογή της οικογένειας. Νομίζω ότι για να μην αποκλειστεί η οικογένεια και το παιδί καταλήξει να τα λέει όλα στον ψυχολόγο, όπως ανέφερε μια συνάδελφος προηγουμένως, θα έπρεπε να υπάρχει η σωστή και συνεχής επικοινωνία του σχολείου με την οικογένεια. Γιατί κάποια συνάδελφος έκανε λόγο για εκδηλώσεις, κάτι που δεν θα ήταν τόσο εφικτό όσο η επικοινωνία. Αν υπήρχε επικοινωνία, νομίζω ότι δεν θα είχαμε ιδιαίτερο πρόβλημα.

Ευχαριστώ.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ηλίας Ηλιόπουλος.

ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Ηλείας): Εγώ θέλω να πω, επειδή πολλά παιδιά επεσήμαναν το γεγονός ότι γενικά οι γονείς δεν είναι τόσο κοντά στα παιδιά τους και δεν μπορούν να τα καταλάβουν, ότι ακριβώς εξ αιτίας του γεγονότος ότι όλοι οι ενήλικες δεν γεννιούνται καλοί γονείς, ο ένας γονιός καταλαβαίνει πιο πολύ το παιδί του, ο άλλος είναι πιο απόμακρος εξ αιτίας του χαρακτήρα του, ίσως να έπρεπε να υπάρχουν κάποιοι σύμβουλοι. Και ίσως και η πολιτεία θα έπρεπε να μεριμνήσει γι' αυτό, όχι απαραίτητα να είναι ψυχολόγοι, αλλά σύμβουλοι για την οικογένεια.

Γιατί πιστεύω ότι η οικογένεια δεν μπορεί να αντικατασταθεί από τους φίλους. Είναι σημαντικός ο ρόλος της και οι φίλοι μπορεί να χαθούν, όμως οι γονείς στο τέλος μένουν σε όλη τη διάρκεια της ζωής μας, τουλάχιστον μέχρι να φύγουν, και αυτούς έχεις κοντά τους στη ζωή σου, γι' αυτό πρέπει να τους αισθάνεσαι και κοντά σου.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής κ. Ευάγγελος Αγγελούσης.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΟΥΣΗΣ (Νομός Μαγνησίας): Κατά τη γνώμη μου ο γονιός έχει ένα συγκεκριμένο ρόλο και αυτόν πρέπει να τηρεί. Από την άλλη ο φίλος, λόγω ίδιας ηλικίας, μπορεί να μοιραστεί σκέψεις που χαρακτηρίζουν και ενδιαφέρουν και αυτόν.

Όσον αφορά στον ψυχολόγο, θεωρώ ότι είναι απαραίτητος στις ηλικίες της εφηβείας, γιατί πολλοί γονείς δεν ενδιαφέρονται για τα παιδιά πραγματικά, ίσως λόγω της εργασίας, και καταφεύγουν στους ψυχολόγους.

Αλλά θεωρώ πως πρωταρχικός στόχος είναι το παιδί να έχει μια καλή σχέση με τους γονείς, όχι σαν φίλος, αλλά σαν γονιός. Να ενδιαφέρεται, αλλά με το ρόλο του γονιού και με συγκεκριμένες συμβουλές να το καθοδηγεί. Γιατί έχει περάσει και αυτός τα ίδια, της εφηβείας, και έχει κάποιες εμπειρίες.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε πολύ.

Τελείωσε ο κατάλογος των ομιλητών και οι δευτερολογίες εξαντλήθηκαν. Δεν θέλαμε να εξαντληθούν, αλλά ο χρόνος μας πιέζει.

Θα ψηφίσουμε τώρα επί της αρχής τη Σύνοψη του Κειμένου αρμοδιότητας της Επιτροπής, που σημαίνει ότι αποδεχόμαστε – ή όχι – αυτό το κείμενο. Μετά θα ψηφίσουμε τα επιμέρους θέματα.

Θέλω να ψηφίσουμε, λοιπόν, αν γίνεται δεκτή η Σύνοψη Κειμένου αρμοδιότητας της Επιτροπής, δηλαδή το κείμενο που έχετε μπροστά σας, από τη σελίδα 15 έως τη σελίδα 18, επί της αρχής.

Οι αποδεχόμενοι τη Σύνοψη του Κειμένου σηκώνουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι αποδεχόμενοι τη Σύνοψη)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Υπάρχει συμφωνία κατά πλειοψηφία.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ναι, υπάρχει συμφωνία κατά πλειοψηφία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Άρα, η Σύνοψη του Κειμένου επί της αρχής έγινε δεκτή, κατά πλειοψηφία.

Τώρα θα ψηφιστούν τα επιμέρους κεφάλαια.

Γίνονται δεκτά τα επιμέρους κεφάλαια;

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Τα θέματα υγείας δηλαδή. Το Πρώτο Κεφάλαιο που αφορά στα θέματα υγείας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Πρώτα απ' όλα το κεφάλαιο 1 για την Υγεία και τα Νοσοκομεία. Συμφωνείτε;

Οι αποδεχόμενοι το Πρώτο Κεφάλαιο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι αποδεχόμενοι το Πρώτο Κεφάλαιο)

Οι μη αποδεχόμενοι το Πρώτο Κεφάλαιο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι μη αποδεχόμενοι το Πρώτο Κεφάλαιο)

Συνεπώς το Πρώτο Κεφάλαιο έγινε δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Θα περάσουμε τώρα στο Δεύτερο Κεφάλαιο, Οικογένεια, Μητρότητα, Διαπροσωπικές Σχέσεις.

Οι αποδεχόμενοι το Δεύτερο Κεφάλαιο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι αποδεχόμενοι το Δεύτερο Κεφάλαιο)

Οι μη αποδεχόμενοι το Δεύτερο Κεφάλαιο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι μη αποδεχόμενοι το Δεύτερο Κεφάλαιο)

Συνεπώς, το Δεύτερο Κεφάλαιο έγινε δεκτό, κατά πλειοψηφία.

Γίνεται δεκτή η Σύνοψη του Κειμένου αρμοδιότητας της Επιτροπής και στο σύνολο;

Οι αποδεχόμενοι τη Σύνοψη και στο σύνολο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι αποδεχόμενοι τη Σύνοψη)

Οι μη αποδεχόμενοι τη Σύνοψη και στο σύνολο να σηκώσουν το χέρι.

(Σηκώνουν το χέρι οι μη αποδεχόμενοι τη Σύνοψη)

Συνεπώς, γίνεται δεκτή η Σύνοψη του Κειμένου αρμοδιότητας της Επιτροπής και στο σύνολο, κατά πλειοψηφία.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Τώρα θα κληρώσουμε δύο Έφηβους Βουλευτές που θα συμμετέχουν στην Ολομέλεια. Εξαιρούνται οι Έφηβοι Βουλευτές που είναι από την Κύπρο και την ομογένεια. Θα γίνει σε άλλη συνεδρίαση αυτή η κλήρωση.

Θα γράφετε το ονοματεπώνυμο και την περιφέρεια από την οποία προέρχεστε και θα μπουν στην κληρωτίδα για να γίνει η κλήρωση.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Απλά θα συνθέσουμε το κείμενο που θα προβάλλουν οι ομιλητές στην Ολομέλεια ή οι ομιλητές μόνοι τους θα κάνουν ένα κείμενο και θα μιλήσουν; Θα υπάρχει συνεργασία;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αυτοί που θα κληρωθούν θα φτιάξουν το κείμενό τους.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΡΕΜΙΔΗΣ (Β΄ Θεσσαλονίκης): Μπορούμε όλοι μαζί να συνθέσουμε ένα κείμενο που θα παρουσιάσουμε στην Ολομέλεια;

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Επιτρέψτε μου. Σας είπα αλλά στην αρχή ήσασταν φαίνεται όλοι αγουροξυπνημένοι.

Ακολουθούμε κανονικά τη διαδικασία της Βουλής. Εδώ βρισκόμαστε στην Επιτροπή. Αυτά που συζητήθηκαν εδώ θα συζητηθούν στην Ολομέλεια. Επειδή δεν είναι εφικτό να μιλήσουν όλοι στην Ολομέλεια, γι' αυτό γίνεται η κλήρωση από όπου θα επιλεγούν δύο συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Υπάρχει περίπτωση να γίνει αυτό που είπε ο συνάδελφος, δηλαδή όλοι μαζί να κάνουμε τη σύνοψη του κειμένου που θα παρουσιάσουν στην Ολομέλεια οι δύο Έφηβοι Βουλευτές; Μπορούμε να το κάνουμε αυτό, αν συμφωνήσουμε όλοι μαζί; Μπορούμε να ψηφίσουμε γι' αυτό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Αυτό μπορείτε να το συμφωνήσετε μεταξύ σας.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Είναι πολύ σωστή η παρατήρησή σας, κύριε Ευαγγελίδη.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (Νομός Αττικής): Σας το λέω αυτό, γιατί το έχουμε συζητήσει όλοι μαζί και θα ήταν πιο εύκολο για τον καθένα μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Βεβαίως και γίνεται να υπάρχει μια σύνθεση απόψεων. Μπορούν οι δύο ομιλητές να μεταφέρουν τις προτάσεις όλων σας.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Κυρία συνάδελφε, μπορείτε να έρθετε για την καταμέτρηση και κλήρωση.

(Στο σημείο αυτό διεξάγεται η κλήρωση των ονομάτων)

Οι δύο Έφηβοι Βουλευτές που θα μιλήσουν στην Ολομέλεια είναι ο Άγγελος Ευαγγελίδης από τον Νομό Αττικής και ο Χρήστος Αγγελόπουλος από το Νομό Ηλείας.

(Χειροκροτήματα)

Παιδιά, αυτό είναι σκάνδαλο. Μετά από τόσα κορίτσια, κύριε συνάδελφε, τί κάνετε;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Ίσως τα αγόρια έχουν μιλήσει λιγότερο, οπότε θα τους δοθεί η ευκαιρία στην Ολομέλεια να εκφράσουν τις απόψεις τους αλλά διαμέσου -όπως είπε και ο Άγγελος- των δύο αυτών ομιλητών.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΟΥ (Νομός Πιερίας - Εισηγήτρια): Να σας ρωτήσω κάτι;

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Μάλιστα.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΙΔΟΥ (Νομός Πιερίας - Εισηγήτρια): Εκτός από τα δύο παιδιά που επιλέχθηκαν να μιλήσουν θα μιλήσουν και οι εισηγητές;

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Βεβαίως, θα μιλήσουν και οι εισηγητές.

Μας έχετε αφήσει άφωνους. Δεν μας θίξατε μόνο τα θέματα που σας απασχολούν, αλλά μας δώσατε και πολύ ωραίες εισηγήσεις. Να είστε σίγουροι ότι αυτά που μας είπατε θα τα λάβουμε σοβαρά υπόψη. Και αυτά δεν είναι λόγια Βουλευτών αυτά. Είστε άτυχοι τυχεροί. Δεν έχουμε την πείρα πολλών χρόνων, αλλά, κύριε συνάδελφε, έχουμε την αγνότητα ότι είμαστε περισσότερο πολίτες παρά πολιτικοί. Για το λόγο αυτό θα ήθελα να σας ευχαριστήσω θερμά για την πολύ εποικοδομητική κουβέντα. Θα τα λάβουμε όλα πολύ σοβαρά υπόψη. Και θα θέλαμε επίσης να σας βλέπουμε να συμμετέχετε πιο συχνά στα κοινά, γιατί απ' αυτό πάσχουμε.

Σας ευχαριστούμε θερμά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Θα ήθελα να ευχαριστήσω και εγώ την εξαιρετική συνάδελφο την κυρία Νταλάρα.

Όντως είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε σήμερα παιδιά, τα οποία έχουν και άποψη, αλλά και που μπορούν να καταθέσουν και προτάσεις.

Θεωρώ ότι η πρωτοβουλία του Προέδρου να αλλάξει το σύστημα και να υπάρξει ευρύτερος διάλογος και όχι απλά μονόλογοι έχει φέρει αποτέλεσμα, διότι μπορέσαμε και ακούσαμε το σύνολο των παιδιών και να προβληματίζονται και να καταθέτουν προτάσεις.

Θεωρώ ότι είναι πολύ σημαντική αυτή η διαδικασία, ειδικά σήμερα στην κρίση αυτή των θεσμών και των αξιών και κυρίως η κριτική που γίνεται στους πολιτικούς. Ήρθατε σήμερα στο ναό της Δημοκρατίας -όπως είπα και στην αρχή- για να συμμετέχετε σ' αυτή τη διαδικασία, για να δείτε και πώς παράγονται οι νόμοι και πώς συζητούνται, αλλά και για να έρθετε κοντά και στην ίδια τη δημοκρατία, να έρθετε κοντά στην ίδια την πολιτική.

Διότι βλέπετε καθημερινά την κριτική που γίνεται στους πολιτικούς, την πολεμική που δέχονται οι πολιτικοί και η πολιτική. Αν δεν υπάρξει αυτή η συμφιλίωση -όπως λέω και εγώ- μεταξύ πολίτη και πολιτικού, πώς θα πάει μπροστά αυτή η χώρα; Πώς θα μπορέσουμε να περάσουμε τις μεταρρυθμίσεις που θέλουμε, αν δεν υπάρχει αυτή η συνεργασία; Αν βλέπεις μόνο εχθρούς απέναντί σου, σίγουρα δεν πρόκειται να λειτουργήσει ούτε η πολιτική αλλά ούτε και οι πολίτες θα έχουν τα ανάλογα αποτελέσματα. Οπότε είναι σημαντική αυτή η διαδικασία για σας, να έρθετε κοντά στους θεσμούς, να δείτε πώς λειτουργεί το δημοκρατικό πολίτευμα.

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω και εγώ και πραγματικά να σας συγχαρώ για τη σημερινή σας παρουσία.

ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Θα ήθελα να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ -και νομίζω συμερίζεστε και εσείς αυτή την άποψη- στους συναδέλφους τους γραμματείς που μας βοήθησαν πάρα πολύ.

(Χειροκροτήματα)

Σας ευχαριστούμε, λοιπόν, πάρα πολύ. Οι ειδήσεις δεν είναι μόνο οι «πικάντικες» ειδήσεις που βλέπουμε στην τηλεόραση περί υπαλλήλων της Βουλής, υπάρχουν άνθρωποι που κάνουν εδώ μία πολύ σημαντική και «βαριά» δουλειά που αφορά στους πολίτες, όχι στους Βουλευτές, γιατί αυτός είναι ο προορισμός μας.

Να είστε αυστηροί με εμάς και τους γονιούς σας και σας εύχομαι δύναμη, για να διασφαλίσετε το δικό σας μέλλον, γιατί εσείς θα αποφασίσετε τι θα χρεωθείτε και τι θα πιστώσετε. Εμείς κάναμε αυτό που κάναμε, ο δρόμος είναι δικός σας. Να είστε πάντα καλά!

(Χειροκροτήματα)

Στο σημείο αυτό λύεται η συνεδρίαση.

Ώρα λήξης: 12.55'.

ΟΙ ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΝΤΕΣ

**ANNA ΝΤΑΛΑΡΑ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Β΄ ΑΘΗΝΩΝ**

**ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗΣ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ**